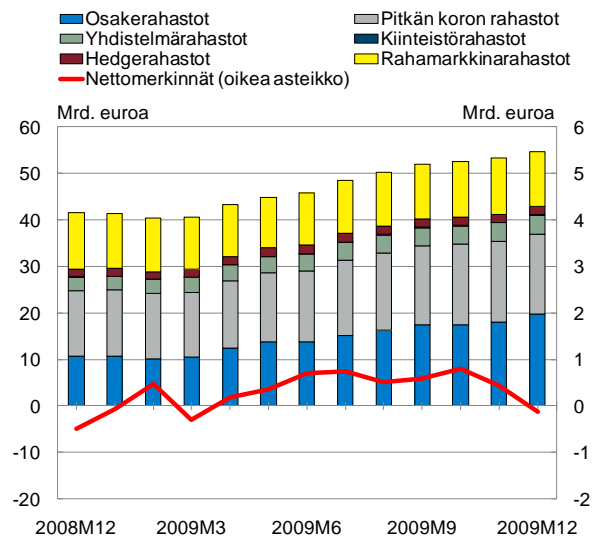

Rahoitustilastot

Vuosikatsaus • 2009

Rahasto-osuusvelka rahastotyyppittäin ja nettomerkinnot yhteensä vuoden 2009 aikana

Lähde: Suomen Pankki.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankki

Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto

Tilastoyksikkö

12.2.2010

Sisällys

Johdanto	6
1 Lainat yleisölle	7
1.1 Yleisölle myönnetyt lainat	7
1.2 Lainat kotitalouksille	8
1.2.1 Asuntolainat	9
1.2.2 Kulutusluotot	11
1.2.3 Muut lainat	12
1.3 Yrityslainat	13
1.4 Julkisyhteisöjen lainat	16
1.5 Lainat muille rahoituslaitoksille	16
2 Talletukset ja muu varainhankinta	17
2.1 Yleisön talletukset	17
2.2 Kotitalouksien talletukset	19
2.3 Talletukset osana varainhankintaa	21
2.4 Muu varainhankinta	22
3 Rahalaitosten yhteenlaskettu tase	23
3.1 Yleistä	23
3.2 Rahalaitosten saamiset	24
3.3 Rahalaitosten velat	25
4 Muutokset rahalaitossektorilla	27
5 Sijoitusrahastot	29
5.1 Taustaa	29
Kehikko 1. Sijoitussalkun sisällöstä	30
5.2 Sijoitusrahastojen tase	32
5.2.1 Sijoitusrahastojen taseen saamiset	33
Saamiset instrumenteittain	33
Saamiset alueittain	34
Saamiset sektoreittain	36
5.2.2 Sijoitusrahastojen taseen velat	37
Kehikko 2. Sijoitusrahastot euroalueella	40
5.3 Sijoitusrahastojoukko ja siinä tapahtuneet muutokset	41
Kehikko 3. Vuosimuutoksen laskenta rahalaitostilastoissa	44
Liite 1. Kuviot	47

Päätoimittaja

Elisabeth Hintikka

Työryhmä

Olli Alanko

Terhi Koivula

Kimmo Koskinen

Jyrki Lehtinen

Johanna Pöyry-

Renholm

Elina Salminen

Hermann Teräväinen

ISSN-L

1798-8020

ISSN

1798-8020

Tiedustelut

Rahalaitokset

Elina Salminen

010 831 2343

rahoitustilastot@bof.fi

Sijoitusrahastot

Hermann Teräväinen

010 831 2172

sijoitusrahastot@bof.fi

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Yleisön lainakannan kasvu Suomessa sektoreittain	7
Kuvio 2. Yleisön lainakannan vuosikasvu euroalueella ja Suomessa	8
Kuvio 3. Asuntolainakannan vuosikasvuja euroalueen maissa	9
Kuvio 4. Enintään yhden vuoden korkoon sidottujen uusien asuntolainasopimusten osuus eräissä euroalueen maissa 30.11.2009	10
Kuvio 5. Uusien asuntolainasopimusten jakauma viitekoron mukaan	10
Kuvio 6. Uusien asuntolainasopimusten korot Suomessa ja euroalueella	10
Kuvio 7. Suomen rahalaitosten asuntolainakanta ja vuosikasvu	11
Kuvio 8. Kotitalouksien nostamat uudet asuntolainat	11
Kuvio 9. Uudet asuntolainat: nostot ja keskikorko	11
Kuvio 10. Kotitalouksien kulutusluotot Suomessa	12
Kuvio 11. Kulutusluottojen vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa	12
Kuvio 12. Kotitalouksien muut lainat lainatyypeittäin	12
Kuvio 13. Yrityslainakannan vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa	13
Kuvio 14. Yrityslainakanta ja vuosikasvu Suomessa	13
Kuvio 15. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja vuosikasvu	14
Kuvio 16. Yrityslainakannan vuosikasvu alkuperäisen maturiteetin mukaan	14
Kuvio 17. Suomalaisen yritysten liikkeeseen laskemat velkakirjat ja yrityslainat, vuosikasvut	15
Kuvio 18. Uudet yrityslainasopimukset	15
Kuvio 19. Uusien yrityslainasopimusten keskikorot Suomessa ja euroalueella	16
Kuvio 20. Kuntien lainakanta ja vuosikasvu	16
Kuvio 21. Talletusten vuosikasvu sektoreittain	17
Kuvio 22. Lyhytaikaisten talletusvaateiden osuus kaikista yleisön talletuksista	18
Kuvio 23. Laina- ja talletuskannan keskikorot sekä kokonaismarginaali	18
Kuvio 24. Yleisön talletusten keskikorot sektoreittain	18
Kuvio 25. Kotitalouksien talletuskannan vuosikasvu vaateittain	19
Kuvio 26. Kotitalouksien talletuskannan keskikorot vaateittain	20
Kuvio 27. Suomen rahalaitosten laina- ja talletuskanta ja niiden erotus	20
Kuvio 28. Uusien määräaikaistalletusten keskikorot ja joitain viitekorkoja	20
Kuvio 29. Suomen rahalaitosten laina- ja talletuskanta sekä liikkeeseen lasketut velkapaperit	21
Kuvio 30. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen ja rahamarkkinapapereiden kanta valuutan mukaan	22
Kuvio 31. Maittaiset osuudet euroalueen yhteenlasketusta taseesta vuoden 2009 lopussa	23
Kuvio 32. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlasketun taseen rakenne	24
Kuvio 33. Rahalaitosten yhteenlasketun taseen jakauma tase-erittäin Suomessa ja euroalueella	26
Kuvio 34. Suomen luottolaitosten ja rahamarkkinarahastojen lukumäärä kuukausittain	27

Kuvio 35. Rahalaitosten lukumäärä euroalueella vuoden 2009 lopussa	28
Kuvio 36. Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen jakautuminen tyyppiluokittain 31.12.2009 (ml. rahamarkkinarahastot)	29
Kuvio 37. Kotimaisten rahastojen vaikutus tilastoon	33
Kuvio 38. Sijoitusrahastojen saamiset alueittain ja rahastotyypeittäin	35
Kuvio 39. Rahasto-osuusvelka rahastotyypeittäin ja nettomerkinnot yhteensä vuoden 2009 aikana	38
Kuvio 40. Rahastotyyppien välinen kehitys vuoden 2009 aikana rahasto-osuusvelan suhteilla mitattuna	38
Kuvio 41. Luokitus- ja arvostusmuutosten vaikutus vuosimuutokseen	46
Kuvio 42. Suomen rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase	47
Kuvio 43. Rahalaitosten (pl. eurojärjestelmä) yhteenlasketun taseen vuosikasvu euroalueella ja Suomessa	47
Kuvio 44. Yleisön lainakannan vuosikasvu sektoreittain	47
Kuvio 45. Asuntolainojen kanta ja keskikorko	47
Kuvio 46. Asuntolainakannan jakauma viitekoron mukaan	47
Kuvio 47. Asuntolainakannan keskikorko viitekoron mukaan	47
Kuvio 48. Asuntorahoitukseen erikoistuneiden muiden luottolaitosten kuin pankkien eriä	48
Kuvio 49. Uusien nostettujen asuntolainojen määrä ja keskikorko	48
Kuvio 50. Kotitalouksien kulutusluottojen kanta ja keskikorko	48
Kuvio 51. Kotitalouksien tili- ja korttiluottojen kanta ja keskikorko	48
Kuvio 52. Opintolainakanta ja keskikorko	48
Kuvio 53. Uudet, enintään 1 milj. euron yrityslainasopimukset vuosina 2006–2009	48
Kuvio 54. Uudet, yli 1 milj. euron yrityslainasopimukset vuosina 2006–2009	49
Kuvio 55. Koron kiinnitysajaltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen uusien yrityslainasopimusten keskikorot lainan koon mukaan	49
Kuvio 56. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja osuus luottolaitosten yrityslainakannasta	49
Kuvio 57. Yleisön talletusten vuosikasvu ja keskikorko	49
Kuvio 58. Yleisön talletuskannan jakauma viitekoron mukaan	49
Kuvio 59. Yleisön talletuskannan keskikorot viitekoron mukaan	49
Kuvio 60. Suomen rahalaitoksiin tehdyt yleisön talletukset maittain	50
Kuvio 61. Euroalueen rahalaitoksiin tehtyjen yleisön talletusten vuosikasvu	50
Kuvio 62. Kotitalouksien talletusten keskikorkoja Suomessa ja euroalueella	50
Kuvio 63. Euroalueen kotitalouksien euromääräiset talletukset vuoden 2009 lopussa; jakauma talletusvaateen ja maturiteetin mukaan	50
Kuvio 64. Suomalaisien yritysten talletuskannan vuosikasvu vaateittain	50
Kuvio 65. Euroalueen yritysten euromääräiset talletukset vuoden 2009 lopussa; jakauma talletusvaateen ja maturiteetin mukaan	50

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Velkaerien osuudet lainakannasta eri maissa	22
Taulukko 2. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase, milj. euroa	26
Taulukko 3. ISIN-koodillisten arvopapereiden kappalemäärät vuoden aikana neljänneksittäin	30
Taulukko 4. Vuoden 2009 lopun sadan merkittävimmän arvopaperin (ISIN) omistukset vuoden 2009 aikana	31
Taulukko 5. Sijoitusrahastojen tase ja osuuksien nettomerkinnot vuonna 2009, milj. euroa	32
Taulukko 6. Sijoitusrahastojen saamiset maittain, 25 suurinta vuoden 2009 lopussa, milj. euroa	36
Taulukko 7. Sijoitusrahastojen saamisten sektorijakauma alueittain, milj. euroa	36
Taulukko 8. Sijoitusrahastojen saamiset julkisyhteisöiltä, milj. euroa	37
Taulukko 9. Rahasto-osuusvelan jakautuminen omistajasektoreille 31.12.2009, milj. euroa	39
Taulukko 10. Euroalueelle rekisteröityjen sijoitusrahastojen (pl. rahamarkkinarahastot) jakautuminen euroalueelle	40
Taulukko 11. Vuoden 2009 aikana toimintansa aloittaneet uudet sijoitusrahastot	42
Taulukko 12. Vuoden 2009 aikana toimintansa lopettaneet sijoitusrahastot	42
Taulukko 13. Vuoden 2009 aikana fuusioituneet sijoitusrahastot	43
Taulukko 14. Kuvitteellinen esimerkki vuosimuutoksen laskennasta rahalaitostilastoissa	45

Johdanto

Kansainvälisen finanssikriisin vaikutukset heijastuivat vuonna 2009 rahalaitosten ja sijoitusrahastojen toimintaan, vaikka vuoden lopulla kriisin pahin vaihe kaiketi olikin jo ohitettu.

Tässä rahoitustilastojen vuosikatsauksessa kuvataan pääasiassa rahalaitosten lainojen ja talletusten kehitystä Suomessa sekä tietoja uudesta sijoitusrahastotilastosta. Rahalaitoksilta kerättäviä tietoja esitetään kattavammin kuin kuukausittain Suomen Pankin internetsivuilla julkaistavissa taulukoissa ja kuvioissa¹. Sijoitusrahastoista julkaistaan nyt ensimmäisen kerran laajemmin arvopaperikohtaiseen tiedonkeruuseen perustuvia tietoja. Sijoitusrahastoista julkaistaan tietoja myös Suomen Pankin internetsivuilla².

Katsauksen ensimmäisessä luvussa esitellään yleisön lainojen kehitystä, jossa keskeisintä vuonna 2009 oli yritysten lainakannan supistuminen ja kotitalouslainojen kasvun hidastuminen. Toisessa luvussa kuvataan rahalaitosten vastaanottamien talletusten ja muun varainhankinnan kehitystä. Vuoden 2008 loppupuolella alkanut talletuskasvun hidastuminen jatkui myös vuonna 2009. Myös huomattavia määriä määräaikaistalletuksia siirrettiin likvidimpiin talletusmuotoihin, kuten käyttelytileille. Kolmannessa luvussa kuvataan rahalaitosten yhteenlasketussa taseessa tapahtuneita muutoksia. Julkaisun neljännessä luvussa kuvataan rahalaitossektorin institutionaalisia muutoksia vuoden 2009 aikana.

Julkaisun viidennessä luvussa on tietoja Suomeen rekisteröidyistä sijoitusrahastoista. Suomen Pankki

aloitti tiedonkeruun sijoitusrahastoilta vuoden 2009 alussa, jolloin niiltä kerättiin ensimmäiset tasetiedot vuoden 2008 lopun tilanteesta. Sijoitusrahastojen tase-tilastointi perustuu Euroopan keskuspankin asetukseen sijoitusrahastojen saamisista ja veloista (EKP/2007/8).

¹ Ks. http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/tase_ja_korko/index.htm.

² Ks. <http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/sijoitusrahastot/index.htm>.

1 Lainat yleisölle

1.1 Yleisölle myönnettyt lainat

Yleisön lainakannan vuosikasvu hidastui jyrkästi vuoden 2009 aikana. Eniten tähän vaikutti yrityslainakannan supistuminen. Myös kotitalouslainojen kasvu hidastui, mutta pysyi kuitenkin positiivisena.

Suomen rahalaitosten euroalueen yleisölle myöntämien lainojen kannan vuosikasvun hidastuminen oli koko vuoden 2009 ajan poikkeuksellisen voimakasta (kuvio 1). Vuosina 2004–2008 yleisön lainakanta kasvoi melko tasaisesti; vuosikasvu oli keskimäärin 12 %. Vielä vuoden 2008 joulukuussa lainakannan vuosikasvu oli 11,6 %. Sen jälkeen kasvu hidastui ja lähes pysähtyi vuoden 2009 lopulla. Yleisön lainakannan vuosikasvun jyrkkä hidastuminen johtui pääasiassa yrityslainakannan voimakkaasta supistumisesta.

Yleisön lainakantaan lasketaan mukaan lainat kotitalouksille³, yrityksille⁴, julkisyhteisöille⁵ ja muille rahoituslaitoksille kuin rahalaitoksille⁶ sekä vakuutusyhtiöille. Yleisön lainakanta koostuu pääasiassa kotitalouksille ja yrityksille myönnettyistä lainoista, sillä näiden kahden sektorin osuus on 95 % koko yleisön lainakannasta. Kotitalouslainojen osuus yleisön lainakannasta oli vuoden 2009 lopussa 61 % ja yrityslainojen osuus 34 %.

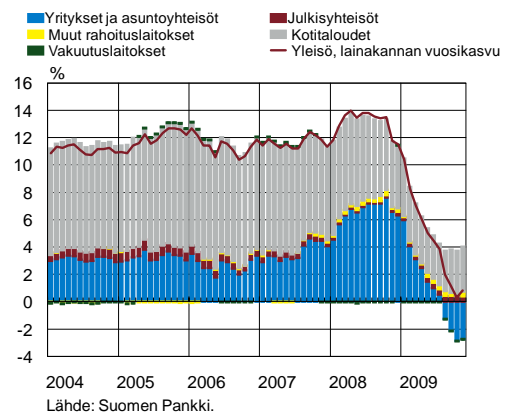
³ Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, joiden osuus kotitalouslainoista on hyvin pieni.

⁴ Sisältää asuntoyhteisöt, joiden osuus yrityslainakannasta on noin 20 %.

⁵ Valtio, kunnat, kuntayhtymät ja sosiaaliturvarahastot.

⁶ Rahalaitoksia ovat luottolaitokset ja rahamarkkinarahastot.

Kuvio 1. Yleisön lainakannan kasvu Suomessa sektoreittain

Yleisön lainakanta⁷ oli joulukuun 2009 lopussa 166,0 mrd. euroa, josta Suomen yleisölle myönnettyjen lainojen osuus oli 97 %. Muihin euromaihin myönnettyjen lainojen osuus oli 1 % ja euroalueen ulkopuolisille maille 2 %. Euroalueen ulkopuolelle lainoja myönnettiin erityisesti EU:n ulkopuolisiin maihin sekä Ruotsiin ja Viroon. Ulkomaille myönnettyt lainat kohdistuvat pääasiassa yrityssektorille. Euromääräisten lainojen osuus oli 96 % kaikista yleisön lainoista.

Euroalueella yleisön lainakannan kehitykseen on vaikuttanut lainojen arvopaperistaminen ja siirto⁸ pois rahalaitosten taseista. Arvopaperistaminen ei automaattisesti tarkoita sitä, että laina siirretään pois taseesta. Lainan siirto ei myöskään edellytä sitä, että laina olisi arvopaperistettu: lainojen myynti pois taseesta raportoidaan lainojen siirtona.

Euroalueen rahalaitosten euroalueen yleisölle⁹ myöntämien lainojen kanta oli vuoden lopussa yhteen-

⁷ Suomen rahalaitosten myöntämät lainat kaikkiin maihin, kaikki valuutat yhteensä.

⁸ Sisältää myös myydyt lainat (ilman arvopaperistamista).

⁹ Pl. julkisyhteisöt.

sä 10 755,5 mrd. euroa, josta Suomen yleisön osuus on 1,5 %. Vuoden 2009 aikana yleisön lainoja siirrettiin pois euroalueen rahalaitosten taseista yhteensä 42,9 mrd. euroa, mikä on ainoastaan 27 % vuoden 2008 vastaavasta määrästä: arvopaperistaminen ja lainojen siirto vähenivät huomattavasti vuoden 2009 aikana verrattuna edelliseen vuoteen. Arvopaperistaminen ja lainojen siirto vaikuttavat yleisön lainakan- nan vuosikasvuun kokonaisuudessaan noin yhden prosenttiyksikön verran (kuvio 2).

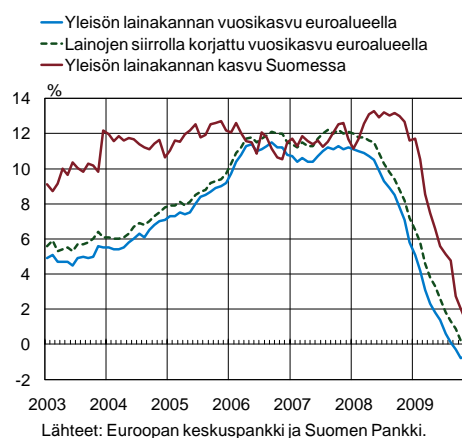
Arvopaperistettuja ja siirrettyjä lainoja ei ole EKP:n tilastoissa jaoteltu yritys- ja kotitaloussektorille erikseen, joten niiden vaikutusta näiden sektorien lainakantojen kasvuihin on vaikea arvioida. European securitization forumin¹⁰ mukaan selvästi eniten on arvopaperistettu kiinteistövakuudellisia¹¹ lainoja. Maiden väliset erot arvopaperistamisessa ovat hyvin suuria: joidenkin maiden rahalaitokset ovat siirtäneet taseistaan jopa kymmeniä prosentteja lainakannastaan, kun taas toisissa maissa ilmiötä ei esiinny lainkaan. European securitization forumin¹² mukaan euroalueella lainoja on eniten arvopaperistettu Espanjassa, Hollannissa, Italiassa, Saksassa, Irlannissa, Belgiassa, Kreikassa, Portugalissa ja Ranskassa. Muissa euro- maissa lainojen arvopaperistaminen on joko hyvin vähäistä tai sitä ei ole lainkaan.

¹⁰ Data report Q3 2009.

¹¹ RMBS: Residential Mortgage-Backed Security.

¹² Tässä tilastossa kerrotaan arvopaperistettuja lainoja, mutta niitä ei välttämättä ole siirretty pois rahalaitosten taseista.

Kuvio 2. Yleisön lainakannan vuosikasvu euro- alueella ja Suomessa

1.2 Lainat kotitalouksille

Suomessa kotitalouksien lainakanta kasvoi muuta euroaluetta nopeammin. Kasvu- vauhti on hidastunut, mutta kasvu oli positiivista koko vuoden.

Kansainvälisen finanssikriisin luoma epävarmuus vaikutti euroalueella kotitalouksien lainakysyntään vuonna 2009. Muutamissa euromaissa, kuten Espanjassa ja Irlannissa, kiinteistökuplan puhkeaminen vaikutti etenkin asuntolainakannan supistumiseen. Suurimman epävarmuuden hälventyminen ja voimakkaat elvytystoimet taloudessa eivät vielä vuoden 2009 aikana piristäneet kotitalouksien ja yritysten lainakysyntää euroalueella. Vaikka kuluttajien luottamus hieman koheni, ei se vielä ole selvästi näkynyt uusissa lainasopimuksissa euroalueella.

Kotitalouksien lainat sisältävät asuntolainat, kulutusluotot, opintolainat ja muut lainat, kuten esimerkiksi loma-asunnon ostamiseen tarkoitettut lainat sekä elinkeinonharjoittajien lainat. Suurin osa kotitalouslainoista on asuntolainoja (keskimäärin 73 % vuonna 2009). Loput ovat kulutus- ja muita lainoja, joita molempia on lähes yhtä paljon.

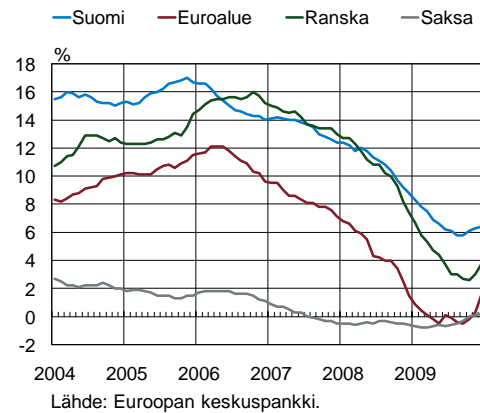
Suomalaisten kotitalouksien euromääräinen lainakanta oli vuoden 2009 lopussa 96,8 mrd. euroa. Kotitalouksien lainakannan kasvu hidastui Suomessa vuoden 2009 aikana, mutta kasvu oli kuitenkin huomattavasti nopeampaa kuin euroalueella keskimäärin. Euroalueella kotitalouslainojen vuosikasvu hidastui vuoden kahdella viimeisellä neljänneksellä negatiiviseksi. Suomessa vuosikasvu oli vuoden 2009 lopussa 5,5 %, kun se euroalueella oli 1,3 %. Useissa euromaissa, kuten esimerkiksi Saksassa, kasvu oli pysähdyksissä lähes koko vuoden.

1.2.1 Asuntolainat

Asuntolainojen kehitys oli vuonna 2009 Suomessa huomattavasti suotuisampaa kuin euroalueella keskimäärin. Suomessa asuntolainakanta kasvoi joulukuussa 6,4 % vuodentakaiseen verrattuna, kun euroalueella vuosikasvu oli 1,5 %. Suomessa asuntolainakanta on kasvanut tasaisesti, mutta kuitenkin selvästi hitaammin kuin edellisinä vuosina. Asuntolainakannan vuosikasvu Suomessa on hidastunut vuodesta 2005 alkaen, ja hitainta kasvu oli vuoden 2009 elo-syyskuussa eli 5,8 %.

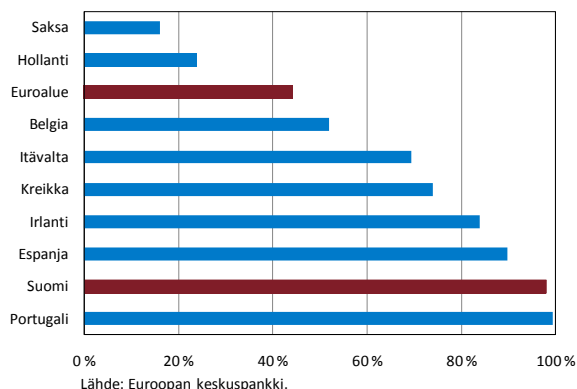
Euroalueella asuntolainakannan kasvuvauhti on hidastunut selvästi, ja monissa euromaissa kasvu on ollut negatiivista. Joidenkin euromaiden pankit ovat siirtäneet taseistaan pois asuntolainoja, mikä myös vaikuttaa lainakannan kasvun hidastumiseen. Saksassa asuntolainojen vuosikasvu on ollut jo pitkään hyvin hidasta ja pari viime vuotta jopa negatiivista.

Kuvio 3. Asuntolainakannan vuosikasvuja euroalueen maissa

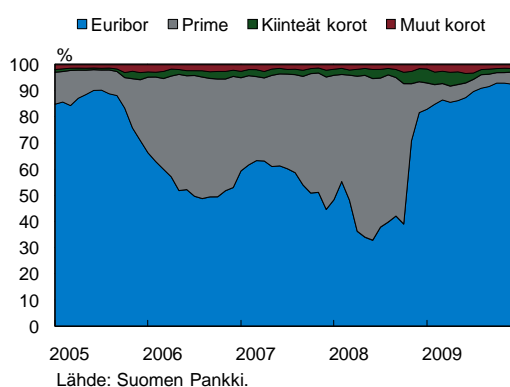
Suomalaiset asuntovelalliset ovat hyötynet poikkeuksellisen alhaisista koroista, koska suurin osa asuntolainoista sidotaan Suomessa euriborkorkoihin. Muissa euromaissa suositaan kiinteitä ja pidempiä korkoja selvästi enemmän kuin Suomessa (kuvio 4). Suomessa uusista asuntolainoista 97 % sidottiin kiinnitysajaltaan enintään vuoden korkoihin, joita ovat muun muassa kaikki euriborkorot ja pankkien omat primekorot. Saksassa ainoastaan 16 % uusista asuntolainoista sidottiin enintään vuoden korkoihin (marraskuun lopun tilanne). Euroalueella keskimäärin 44 % uusista asuntolainoista sidottiin enintään vuoden korkoihin. Portugalissa sen sijaan suosittiin lyhyitä korkoja vielä hiukan enemmän kuin Suomessa.

Kuvio 4. Enintään yhden vuoden korkoon sidottujen uusien asuntolainasopimusten osuus eräissä euroalueen maissa 30.11.2009

Suomessa korot jaotellaan koronkiinnitysajan lisäksi viitekoron mukaan: euriborkorkoihin, primekorkoihin, kiinteisiin ja muihin korkoihin. Asuntolainakannasta sidottiin Suomessa euriborkorkoihin 69 % (joulukuun lopussa). Uusista asuntolainasopimuksista¹³ sidottiin vuoden lopussa euriborkorkoihin peräti 93 % (kuvio 6). Kuviossa näkyy selvä siirtymä primekoroista euriborkorkoihin vuoden 2008 lopulla. Tämä johtui euriborkorkojen voimakkaasta laskusta.

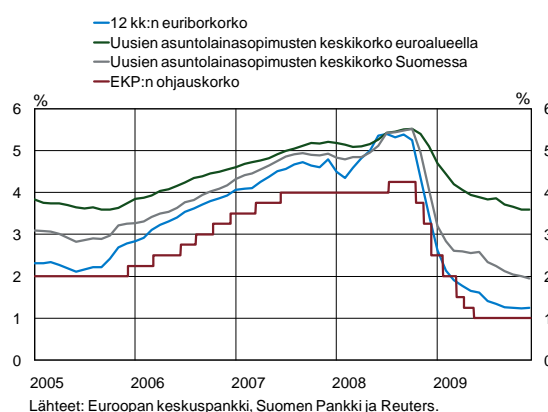
Kuvio 5. Uusien asuntolainasopimusten jakauma viitekoron mukaan

¹³ Sisältää uusien asuntolainasopimusten lisäksi myös uudelleen neuvotellut vanhat sopimukset.

Alhaisten euriborkorkojen ansiosta asuntolainojen korot laskivat Suomessa paljon enemmän kuin euroalueella keskimäärin. Uusien asuntolainasopimusten keskikorko laski joulukuussa Suomessa 1,95 prosenttiin. Vastaavien lainojen keskikorko euroalueella oli 3,59 %.

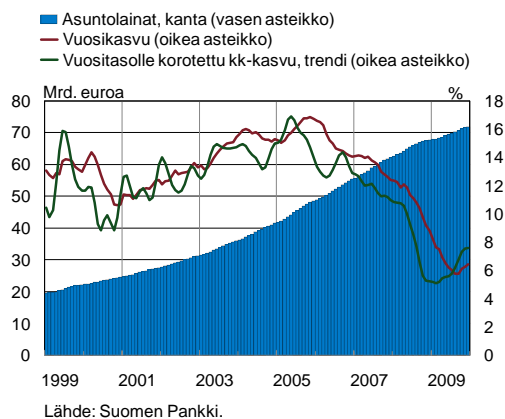
Kuvio 6. Uusien asuntolainasopimusten korot Suomessa ja euroalueella

Asuntolainojen korkomarginaalit kasvoivat vuonna 2009 selvästi edellisvuoteen nähden. Tähän vaikuttivat muun muassa finanssikriisi ja pankkien varainhankinnan kallistuminen. Vuonna 2008 asuntolainojen marginaalit¹⁴ olivat supistuneet historiallisen pieniksi kovan kilpailun vuoksi, jopa alle 0,3 prosenttiin. Marginaalit kasvoivatkin hiukan yli prosentin tuntumaan kesällä 2009, mutta vuoden loppua kohden marginaalien kasvu pysähtyi ja alkoi hienoisesti laskea. Marginaalit olivat joulukuun lopussa hieman alle yhden prosentin.

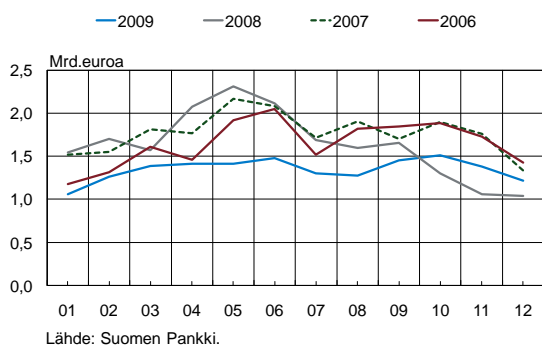
¹⁴ Pankit eivät raportoi marginaaleja Suomen Pankille; kyseessä on laskennallinen marginaali.

Kuvio 7. Suomen rahalaitosten asuntolainakanta ja vuosikasvu

Asuntolainakanta¹⁵ oli vuoden lopussa 71,9 mrd. euroa (kuvio 7). Asuntolainakannan vuosikasvu oli vuoden lopussa 6,4 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 8,8 %. Vuositasolle korotettu trendisarjan kuukausikasvu oli vuoden 2009 lopussa 7,6 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 5,2 %. Asuntolainakannan vuosikasvu on yleensä seurannut vuositasolle korotettua kuukausikasvua noin puolen vuoden viiveellä. Trendisarjan vuositasolle korotetussa kuukausikasvussa näkyy jo nopeutumista.

Kuvio 8. Kotitalouksien nostamat uudet asuntolainat

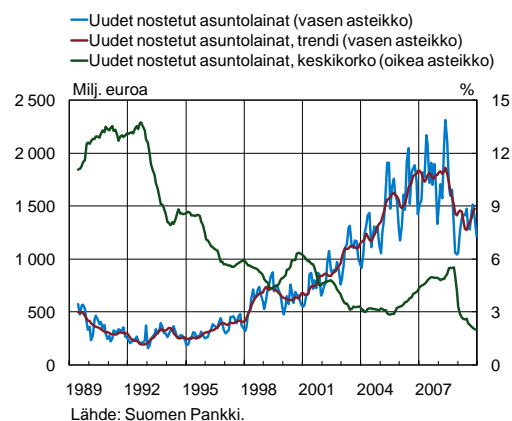

Joulukuussa 2009 kotitaloudet nostivat uusia asuntolainoja 1 214 milj. euroa. Uusia asuntolainoja nostettiin vuonna 2009 keskimäärin 1 350 milj. euroa kuukaudessa, kun vuonna 2008 lainoja nostettiin keskimäärin 1 640 milj. euroa kuukaudessa. Huippuvuosi oli 2007, jolloin lainoja nostettiin keskimäärin 1 770 milj. euroa kuukaudessa. Vuosikymmenen aikana uusien lainojen nostot ovat lähes kaksinkertaistuneet. Esimerkiksi vuonna 1999 uusia lainoja nostettiin keskimäärin 700 milj. euroa kuukaudessa.

¹⁵ Suomen rahalaitosten euromääräiset lainat euroalueelle.

kuukaudessa, kun vuonna 2008 lainoja nostettiin keskimäärin 1 640 milj. euroa kuukaudessa. Huippuvuosi oli 2007, jolloin lainoja nostettiin keskimäärin 1 770 milj. euroa kuukaudessa. Vuosikymmenen aikana uusien lainojen nostot ovat lähes kaksinkertaistuneet. Esimerkiksi vuonna 1999 uusia lainoja nostettiin keskimäärin 700 milj. euroa kuukaudessa.

Kuvio 9. Uudet asuntolainat: nostot ja keskiporko

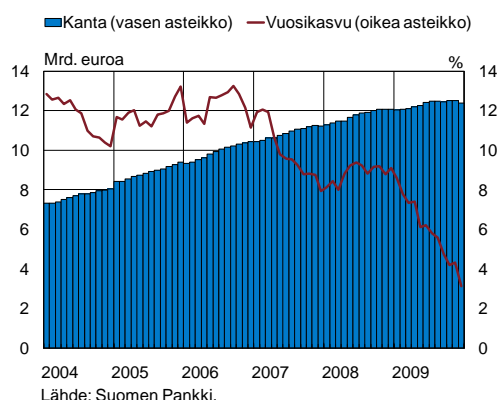
1.2.2 Kulutusluotot

Kulutusluottojen vuosikasvu hidastui Suomessa koko vuoden 2009 ajan, mutta pysyi kuitenkin selvästi positiivisena toisin kuin monissa muissa euromaissa.

Vaikka kulutusluottojen kanta on kasvanut, on niiden suhteellinen osuus kaikista kotitalouksien lainoista pienentynyt: kulutusluottojen osuus kotitalouksien lainoista vuoden lopussa oli 12,6 %, mikä on 0,3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisvuonna samaan aikaan.

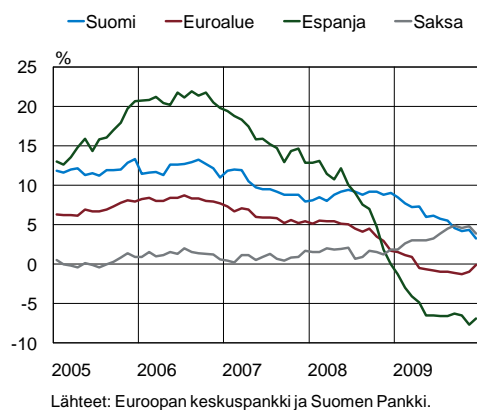
Suomalaisten kotitalouksien euromääräisten kulutusluottojen kanta oli vuoden lopussa 12,4 mrd. euroa, missä on kasvua 3,1 % edelliseen vuoteen nähden. Vuosikasvu hidastui lähes 6 prosenttiyksikköä vuoden 2009 aikana (kuvio 10).

Kuvio 10. Kotitalouksien kulutusluotot Suomessa

Suomessa kulutusluottojen vuosikasvu oli huomattavasti ripeämpää kuin euroalueella keskimäärin, jossa vuosikasvu on vuoden 2009 huhtikuusta asti ollut negatiivista. Monissa euromaissa, kuten Espanjassa, kulutusluottojen vuosikasvu on hidastunut jyrkästi (kuvio 11). Saksassa pitkään lähes pysähdyksissä ollut kulutusluottojen vuosikasvu kiihtyi vuoden 2009 aikana.

Kuvio 11. Kulutusluottojen vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa

Finanssialan Keskusliiton toukokuussa 2009 tehdyn kyselytutkimuksen¹⁶ mukaan 28 prosentilla eli 1,1 miljoonalla 18–74 -vuotiaista suomalaisista on kulutusluottoa. Määrä on hieman vähemmän kuin vuonna

¹⁶ Säästäminen ja luotonkäyttötutkimus, kevät 2009.

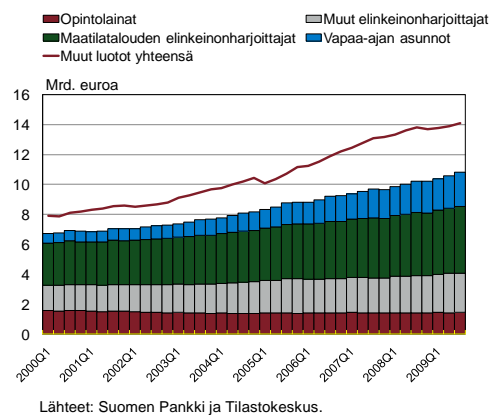
2008, jolloin 32 prosentilla kyselyyn vastanneista oli kulutusluottoa.

Kotitalouksien kulutusluottojen aluerän ”tili- ja korttiluotot” osuus kulutuslainoista oli 28 % eli 3,4 mrd. euroa joulukuun 2009 lopussa. Tili- ja korttiluotot ovat niin sanottua jatkuvaa kulutusluottoa: tiliin tai korttiin on liitetty luottoraja, joka on jatkuvasti käytettävissä ennalta sovittuun rajaan saakka.

1.2.3 Muut lainat

Kotitalouksien muut lainat sisältävät lainoja, joita ei voida lukea kulutus- eikä asuntolainoiksi, kuten esimerkiksi opintolainat, vapaa-ajan asunnon lainat ja elinkeinonharjoittajien lainat. Vuoden 2009 lopussa kotitalouksilla oli Suomen rahalaitosten myöntämiä euromääräisiä muita lainoja yhteensä 14,1 mrd. euroa.

Kuvio 12. Kotitalouksien muut lainat lainatyypeittäin

Opintolainojen kanta on pysynyt yli vuosikymmenen hyvin vakaana. Kanta oli vuoden 2009 lopussa 1,4 mrd. euroa. Maatilatalouden elinkeinonharjoittajien lainakanta on kasvanut vuoden 2009 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana 250 milj. euroa ja muiden elinkeinonharjoittajien 140 milj. euroa¹⁷.

¹⁷ Tilastokeskuksen luottokantatilasto.

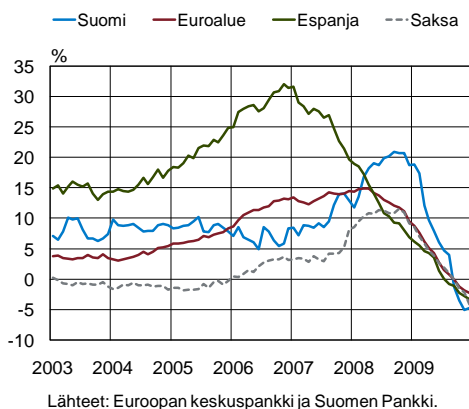
1.3 Yrityslainat

Yrityslainojen vuoden 2008 lopun poikkeuksellisen nopea kasvu hiipui vuoden 2009 aikana, ja kanta supistui koko vuoden ajan. Yritysten velkakirjamarkkinat puolestaan elpyivät. Yrityslainojen marginaalit levenivät selvästi viime vuosiin nähden.

Suomen rahalaitosten myöntämät yrityslainat¹⁸ kasvoivat poikkeuksellisen voimakkaasti vuoden 2008 lopulla, kun finanssikriisin seurauksena yritysten velkakirjamarkkinat tyrehtyivät. Myös suuryritykset, jotka ennen kriisiä rahoittivat toimintaansa pääasiassa suoraan markkinoilta hankitulla rahoituksella, lisäsivät lainanottoa pankeista. Tästä syystä rahalaitosten myöntämät yrityslainat kasvoivat Suomessa jopa yli 20 prosentin vuosivauhdilla vuoden 2008 lopulla.

Kasvu oli tuolloin selvästi voimakkaampaa kuin euroalueella (kuvio 13).

Kuvio 13. Yrityslainakannan vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa

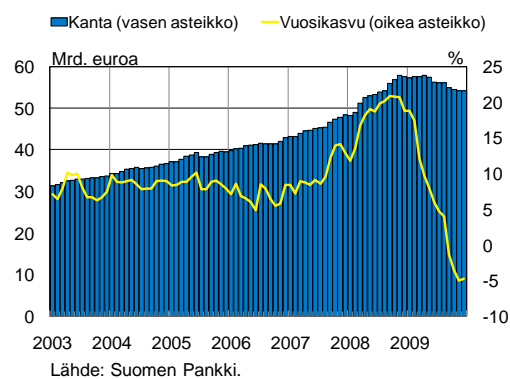

Vuoden 2009 aikana rahalaitosten myöntämien yrityslainojen kasvuvauhti hidastui euroalueella ja monissa maissa vuosikasvu oli negatiivista, kuten Suomessakin (kuvio 13). Joissakin euromaissa, kuten Espanjassa,

¹⁸ Sisältää myös asuntoyhteisöille myönnetty lainat.

yrityslainat kasvoivat vuonna 2007 jopa yli 30 prosentin vuosivauhdilla, joten osaa lainojen vähenemisestä voidaan pitää luonnollisena palautumisena nopeimmista kasvun vuosista. Yrityslainakantojen supistumiseen on euroalueen maissa vaikuttanut myös lainojen arvo-paperistaminen ja siirto pois taseista.

Kuvio 14. Yrityslainakanta ja vuosikasvu Suomessa

Vuoden 2009 aikana Suomen rahalaitosten yrityslainakannan kasvu hidastui huomattavasti. Vuoden puolivälissä lainakannan vuosikasvu muuttui negatiiviseksi (kuvio 14). Yrityslainakanta oli joulukuun 2009 lopussa yhteensä 54,1 mrd. euroa. Yrityslainakanta on supistunut vuoden 2008 elokuun tasolle¹⁹.

Yrityslainakannan supistumiseen vaikuttavat sekä kysyntä- että tarjontatekijät. Finanssialan Keskusliiton²⁰ pankinjohtajille tekemän kyselytutkimuksen mukaan yritysten kiinnostus luotonottoon oli vuoden 2009 aikana heikompaa kuin edellisenä vuonna.

Elinkeinoelämän Keskusliiton²¹ syyskuussa 2009 tekemän kyselytutkimuksen mukaan noin 11 % kaikista kyselyyn vastanneista pk-yrityksistä oli kohdannut merkittäviä vaikeuksia rahoituksen saannissa. Normaalitilanteessa vastaava luku on EK:n mukaan 2–3 %.

¹⁹ Yhteensä 1,2 mrd. euroa kannan supistumisesta selittyä lainojen siirrolla ja luokitusmuutoksella.

²⁰ Pankkibarometri III/2009.

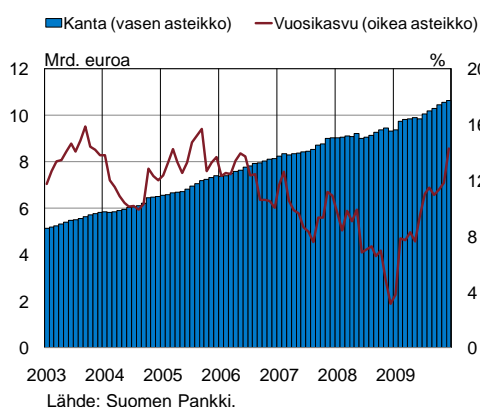
²¹ PK-Suhdannebarometri, marraskuu 2009.

EK:n selvityksen mukaan rahoituksen saatavuus on vaikeutunut etenkin vientiyrityksissä.

Yrityslainakantaan sisältyvät asuntoyhteisöjen lainat, joita on noin 20 % koko yrityslainakannasta. Asuntoyhteisöjen lainakanta oli joulukuun 2009 lopussa 10,7 mrd. euroa (kuvio 15). Päävastoin kuin muu yrityslainakanta, asuntoyhteisöjen lainakanta kasvoi koko vuoden 2009 ajan. Asuntoyhteisöjen lainakannan vuosikasvu nopeutui ja oli vuoden lopussa 14,3 % (kuvio 15).

Asuntoyhteisöjen lainanottoa lisäsi valtion myöntämä 10 prosentin remonttituki korjausurakan loppusummaan. Asunto-osakeyhtiöt ja vuokratiloyhtiöt hakivat avustusta reilusti enemmän kuin ennakoitiin²².

Kuvio 15. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja vuosikasvu

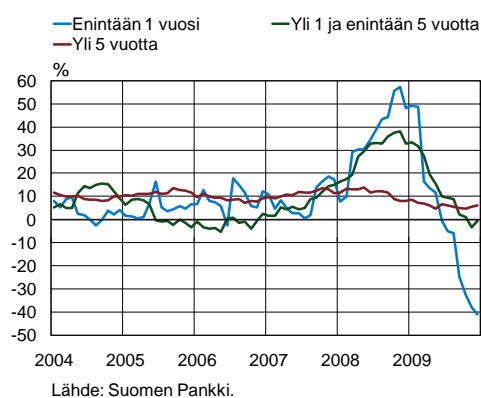
Yrityslainakanta jaetaan kolmeen maturiteettiiluokkaan²³ (kuvio 16). Suurin osa lainakannasta on yli viiden vuoden maturiteettiiluokassa (keskimäärin 65 % vuonna 2009). Enintään vuoden lainat lisääntyivät erittäin voimakkaasti rahoitusmarkkinakriisin myötä syksyllä 2008; vuoden 2008 marraskuussa vuosikasvu ylsi lähes 60 prosenttiin. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kriisin ollessa pahimmillaan rahalaitokset myönsivät enimmäkseen lyhytaikaisia lainoja. Lyhyet

²² Valtio varasi rahaa 50 milj. euroa, mutta sitä haettiin yli 125 milj. euroa (Helsingin Sanomat 29.1.2010).

²³ Lainan alkuperäisen maturiteetin mukaan.

lainat ovat myös hävinneet pois rahalaitosten taseista kaikkein nopeimmin; vuoden 2009 kesäkuussa vuosikasvu muuttui negatiiviseksi ja oli -41,0 % joulukuun lopussa.

Kuvio 16. Yrityslainakannan vuosikasvu alkuperäisen maturiteetin mukaan

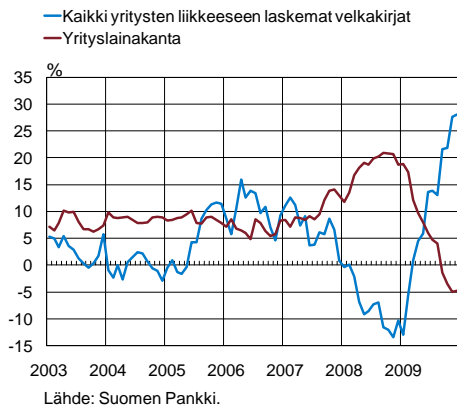
Yritysten emissiomarkkinat²⁴ ovat toipuneet vuoden 2009 aikana oltuaan täysin pysähdyksissä investointipankki Lehman Brothersin kaatumisen jälkeen. Yritysten Suomessa liikkeeseen laskemien velkakirjojen²⁵ kanta kasvoi vuonna 2009 ja oli 23,7 mrd. euroa joulukuun lopussa. Velkakirjoja laskettiin nettomääräisesti liikkeeseen vuoden aikana 5,2 mrd. euroa, ja liikkeeseenlaskut painoutuivat vuoden alkuun²⁶.

²⁴ Suomen Pankin arvopaperitilastot.

²⁵ Lyhyt- ja pitkäaikaiset yhteensä, kaikki valuutat yhteensä.

²⁶ Yli 90 % emissioista laskettiin liikkeeseen välillä Q1-Q2/2009.

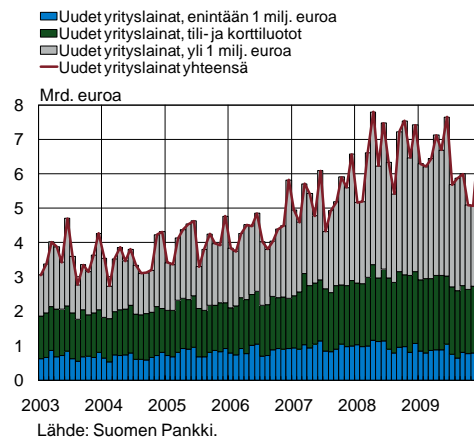
Kuvio 17. Suomalaisen yritysten liikkeeseen laskemat velkakirjat ja yrityslainat, vuosikasvat

Uusia yrityslainasopimuksia solmittiin vuonna 2009 selvästi edeltävää vuotta vähemmän. Kun vuonna 2008 uusia yrityslainasopimuksia solmittiin keskimäärin 6,6 mrd. euroa kuukaudessa, niin vuonna 2009 niitä solmittiin keskimäärin 6,2 mrd. euroa kuukaudessa. Vuosi 2008 oli kuitenkin poikkeuksellinen, ja esimerkiksi vuonna 2007 uusia yrityslainasopimuksia solmittiin keskimäärin 5,3 mrd. euroa kuukaudessa.

Uusista yrityslainoista noin kolmannes on tili- ja korttiluottoja (kuvio 18). Tili- ja korttiluotot ovat ns. jatkuvaa luottoa, joten niistä ilmoitetaan uusina sopimuksina kuukauden lopun kanta. Velkakirjamuotoiset uudet yrityslainat on jaoteltu niiden koon mukaan: enintään 1 milj. euron yrityslainojen osuus oli pienin (0,9 mrd. euroa) ja yli 1 mrd. euron yrityslainojen osuus suurin (4,1 mrd. euroa) joulukuun lopussa.

Kuvio 18. Uudet yrityslainasopimukset

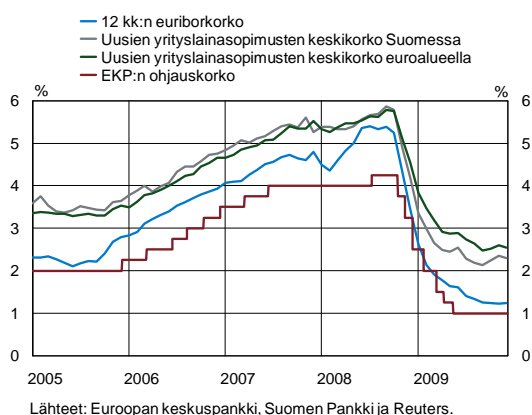
Tili- ja korttiluotot ovat kehittyneet suhteellisen tasaisesti finanssikriisistä huolimatta; niitä oli keskimäärin lähes yhtä paljon vuonna 2009 kuin vuonna 2008. Muutos onkin tapahtunut velkakirjamuotoisissa yrityslainoissa, jotka kasvoivat voimakkaasti vuonna 2008 ja vastaavasti supistuivat vuonna 2009.

Vuonna 2009 yli 1 milj. euron yrityslainasopimuksia solmittiin 4 % vähemmän²⁷ kuin vuonna 2008, ja enintään 1 milj. euron sopimuksia jopa 16 % vähemmän. Sekä suhteellisesti että absoluuttisesti²⁸ suurin muutos edelliseen vuoteen verrattuna on siis tapahtunut pienissä, enintään 1 milj. euron yrityslainoissa. Enintään 1 milj. euron yrityslainasopimuksia solmittiin viimeksi näin vähän vuonna 2005.

²⁷ Kumulatiivinen summa vuoden ajalta.

²⁸ Pienet -1,9 mrd. euroa/vuosi, suuret -1,6 mrd. euroa/vuosi.

**Kuvio 19. Uusien yrityslainasopimusten keski-
korot Suomessa ja euroalueella**

Uusien yrityslainasopimusten korot ovat seuranneet markkinakorkojen liikettä alaspäin. Varsinkin vuoden 2008 lopulta alkanut euriborkorkojen lasku välittyi uusien yrityslainasopimusten keski-korkoihin, mutta vuoden 2009 aikana euriborkorkojen ja yrityslainojen korkojen välinen erotus on leventynyt eli yrityslainojen marginaalit ovat kasvaneet.

Myös euroalueen tasolla uusien yrityslainojen korot nousivat lievästi vuoden 2009 lopulla; sitä ennen korot olivat laskeneet pitkään. Suurin osa uusista yrityslainoista sidotaan Suomessa euriborkorkoihin. Suomessa uusien yrityslainojen korot ovatkin alhaisemmat kuin euroalueella keskimäärin (kuvio 19). Ero on kuitenkin huomattavasti pienempi kuin uusissa asuntolainasopimuksissa. Joulukuun lopussa Suomessa uusien yrityslainasopimusten keski-korot²⁹ olivat 2,30 %, kun euroalueella ne olivat 2,55 %.

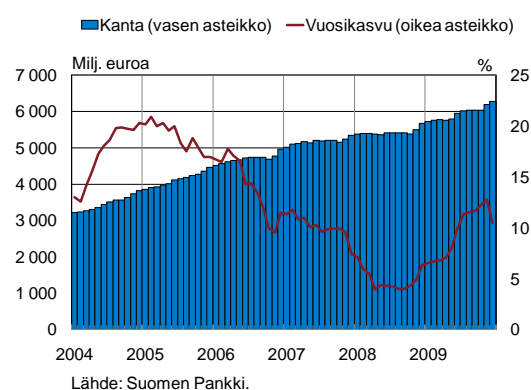
1.4 Julkisyhteisöjen lainat

Julkisyhteisöjen lainakannan osuus yleisön lainakannasta on hyvin pieni; vuonna 2009 keskimäärin 4 %. Suomen rahalaitosten myöntämät lainat julkisyhteisöille kasvoivat vuonna 2009: lainakanta kasvoi vuo-

²⁹ Ml. tili- ja korttiluotot.

den 2009 aikana 600 milj. euroa ja oli 6,3 mrd. euroa vuoden lopussa. Suurin osa lainoista on myönnetty kunnille. Lainakannan vuosikasvu nopeutui yli 10 prosenttiin vuoden lopussa.

Kuvio 20. Kuntien lainakanta ja vuosikasvu

Rahalaitoksilta saatujen lainojen lisäksi kunnat mm. laskevat liikkeeseen kuntatodistuksia hankkiakseen pääasiassa lyhytaikaista rahoitusta. Kuntatodistuksien liikkeessä oleva määrä oli 1,0 mrd. euroa joulukuun lopussa.

1.5 Lainat muille rahoituslaitoksille

Muiden rahoituslaitoksien kuin rahalaitosten lainojen osuus on yleisön lainakannasta kaikkein pienin: keskimäärin 1 %. Muihin rahoituslaitoksiin kuuluu muun muassa vakuutusyhtiöitä ja rahoituksen välitystä harjoittavia toimijoita sekä holdingyhtiöitä. Tähän sektoriin kuuluvat myös esimerkiksi sijoitusrahastot³⁰, panttilainaamot ja pienlainayritykset.

³⁰ Pl. rahamarkkinarahastot, jotka kuuluvat rahalaitossektoriin.

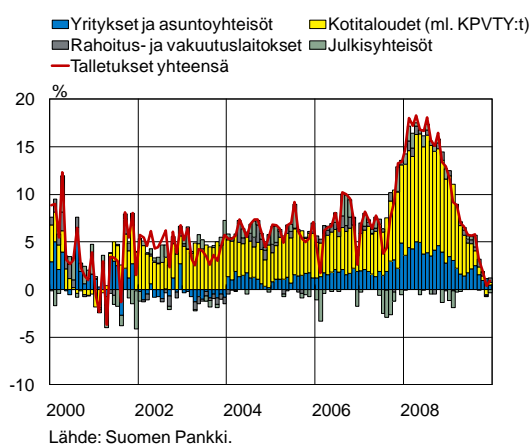
2 Talletukset ja muu varainhankinta

2.1 Yleisön talletukset

Yleisön talletuskannan vuosikasvu hidastui nopeasti vuoden 2009 aikana. Korot pysyivät alhaisina koko vuoden. Likvidien talletusten osuus oli kasvussa vuonna 2009.

Vuoden 2007 jälkipuoliskolla alkanut markkinaepävarmuus ja pankkien korkokilpailu, etenkin kotitalouksien talletuksissa, kasvattivat yleisön talletusten suosiota voimakkaasti. Varoja siirrettiin epävarmoiksi koetuista sijoitusrahastoista pankkien lyhyisiin määräaikaistalletuksiin, joissa talletuskorot nousivat eniten. Myös yritysten talletuskanta kasvoi nopeasti. Yritykset siirsivät likvidejä varoja riskiä sisältävistä rahastoista etenkin määräaikaistalletuksiin. Nopeimmillaan yleisön talletuskanta kasvoi yli 18 prosentin vuosivauhtia huhtikuussa 2008.

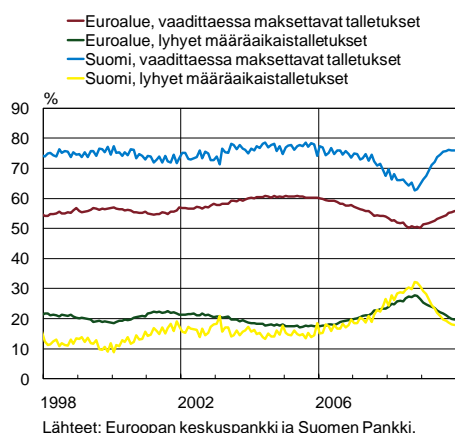
Kuvio 21. Talletusten vuosikasvu sektoreittain

Kansainvälisen finanssikriisin voimistuessa syksyllä 2008 talletusten kasvu alkoi hidastua nopeasti. Syynä kasvun hidastumiseen oli todennäköisesti pääasiassa lyhyisiin markkinakorkoihin sidottujen talletuskorkojen nopea lasku ja taloudellinen taantuma. Talletuskannan kasvun hidastuminen jatkui jyrkkänä myös vuoden 2009 aikana. Samalla runsaasti talletuksia siirrettiin määräaikaistalletuksista likvidimpiin talletusmuotoihin kuten yön yli -talletuksiin. Talletuksia on todennäköisesti myös vuoden 2009 maaliskuun jälkeen alettu siirtää takaisin rahastoihin tai muihin sijoituksiin, koska pörssikurssit alkoivat alkuvuoden jälkeen nousta ja sijoitusrahastojen tuotot kasvaa. Yleisön talletusten korot sen sijaan pysyivät alhaisina koko vuoden 2009 ajan. Myös Finanssialan Keskusliiton julkaiseman Pankkibarometrin mukaan³¹ talletukset eivät ole enää ainoa sijoitusvaihtoehto. Suurin osa kyselyyn vastanneista pankinjohtajista arvioi muiden sijoituskohteiden kuin talletusten lisäävän suosiotaan etenkin kotitalouksien sijoituksissa.

³¹ Pankkibarometri III/2009.

Kuvio 22. Lyhytaikaisten talletusvaateiden osuus kaikista yleisön talletuksista

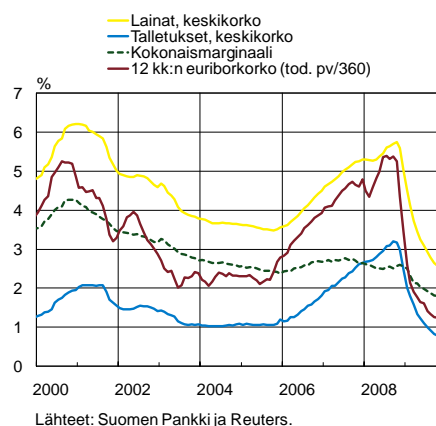

Viime vuosina yleisön talletukset Suomessa ovat pääsääntöisesti olleet joko vaadittaessa maksettavia³² tai enintään vuoden pituisia määräaikaistalletuksia. Vuoden 2009 lopussa näiden osuus kaikista talletuksista oli 94 %. Näin ei ollut vielä vuosituhannen vaihteessa, jolloin suosittuja olivat etenkin 1–2 vuoden määräaikaistalletukset. Sen sijaan euroalueella pitkäaikaiset talletukset ovat olleet keskimäärin suosittumia kuin Suomessa. Myös talletuskorot ovat, lainakorkojen tapaan, laskeneet Suomessa hiukan euroalueen keskiarvoa nopeammin.

Yleisön Suomen rahalaitoksiin tekemien talletusten kannan keskikorko oli korkeimmillaan 3,19 % lokaussa 2008. Talletuskannan keskikorko seurasi markkinakorkojen yleistä kehitystä ja laski joulukuuhun 2009 mennessä jo 0,74 prosenttiin. Laskua syyskuun 2008 huippulukemasta oli siis 2,5 prosenttiyksikköä. Talletuskorkojen nopeasta laskusta huolimatta yleisön lainakannan keskikorkojen lasku on ollut talletuskorkojakin jyrkempää. Lainojen ja talletusten välinen kokonaismarginaali pieneni koko vuoden 2009 ja oli 1,7 prosenttiyksikköä joulukuussa 2009.

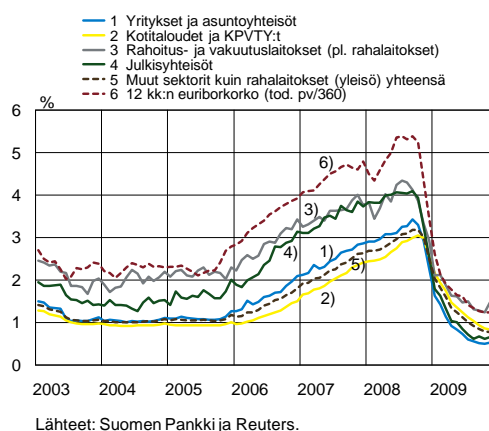
³² Maksujen välitykseen liittyviä käyttötiliä (yön yli -talletuksia) tai korkeampikorkoisia sijoitustiliä, joilla ei ole kiinteää määräaika (irtisanomisehtoisia talletuksia).

Kuvio 23. Laina- ja talletuskannan keskikorot sekä kokonaismarginaali

Entistä suurempi osuus yleisön talletuksista on nykyään sidottu vaihtuvaan korkoon. Euriborkorkojen osuus on vuosina 2003–2009 kasvanut alle 10 prosentista noin 18 prosenttiin ja omini viitekorkoihin sidottujen osuus 28 prosentista 34 prosenttiin. Samanaikaisesti kiinteäkorkoisten talletusten osuus on vähentynyt 56 prosentista noin 44 prosenttiin. Muiden viitekorkojen osuus on pysynyt melko pienenä. Korkorakenteen muutos ja lyhytaikaisten talletusten suosio selittää suurelta osin sen, miksi myös talletuskannan korot, lainakannan tapaan, reagoivat Suomessa nopeasti markkinakorkojen liikkeisiin.

Kuvio 24. Yleisön talletusten keskikorot sektoreittain

2.2 Kotitalouksien talletukset³³

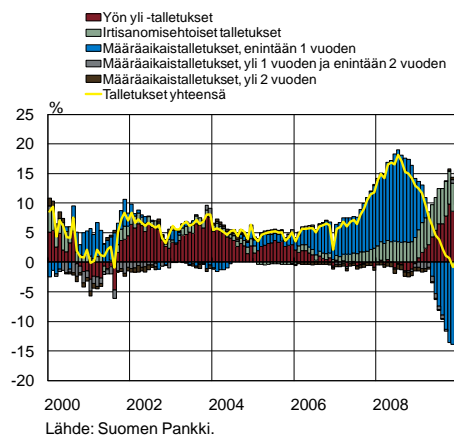
Kotitalouksien talletusten korot laskivat nopeasti markkinakorkojen mukana. Kotitaloudet siirsivät talletusvaroja määräaikaistalletuksista likvidimpiin talletusmuotoihin. Talletuskilpailu kiristyi vuoden 2009 aikana.

Kotitaloudet ovat suurin tallettajaryhmä Suomen rahoituslaitoksissa. Kotitalouksien osuus yleisön talletuksista oli 68 % vuoden 2009 lopussa. Suomalaisen kotitalouksien ja kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen rahoitusvarallisuus oli rahoituslinpidon mukaan 198 mrd. euroa vuoden 2009 kolmannen neljänneksen lopulla. Tästä talletusten osuus oli 37 %. Talletukset ovatkin kotitalouksien selvästi suurin varallisuuserä.

Vuoden 2008 aikana kotitalouksien talletukset kasvoivat voimakkaasti hyvien korkotarjousten houkuttelemisena ja talouden yleisen epävarmuuden vaikutuksesta, kun korkeamman riskin sijoituskohteista, kuten osakkeista ja rahasto-osuuksista, varoja siirrettiin turvallisiin pankkitalletuksiin. Vuoden 2008 syyskuussa finanssikriisin voimistuminen laski myös kotitalouksien talletusten korkoja jyrkästi ja talletusten nopea kasvu alkoi hidastua. Vuoden 2009 aikana talletusten korot laskivat edelleen markkinakorkojen mukana ja etenkin lyhyet määräaikaistalletukset menettivät suosiotaan. Sen sijaan likvidimpien talletusten määrä kasvoi rajusti.

³³ Kotitalouksiin sisällytetään kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Kuvio 25. Kotitalouksien talletuskannan vuosikasvu vaateittain

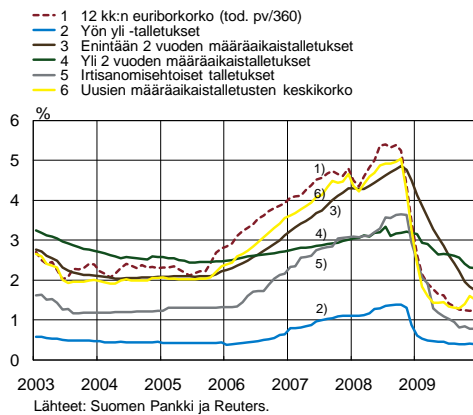

Lyhyiden määräaikaistalletusten suosion romahtamista ei voi kuitenkaan selittää pelkällä korkotason laskulla, sillä lyhyiden uusien määräaikaistalletusten keskkorko on tällä hetkellä korkeampi kuin esimerkiksi vaadittaessa maksettavien irtisanomisehtoisten sijoitustalletusten keskkorko. Kotitaloudet suosivat vuonna 2009 parempaa likviditeettiä tuoton sijaan. Todennäköisesti syynä on edelleen epävarma taloustilanne ja valmius valita tuottoisin sijoituskohte taloustilanteen parannuttua.

Kotitalouksien talletuskannan rakenteessa tapahtuikin vuonna 2009 huomattava siirtymä eri tilimuotojen välillä. Kotitalouksien lyhyet määräaikaistalletukset ovat vuoden 2009 aikana supistuneet joulukuun loppuun mennessä yhteensä 10,8 mrd. euroa, josta suurin osa siirtyi yön yli -talletuksiin ja irtisanomisehtoisiin talletuksiin. Nämä talletukset ovat kasvaneet vuoden 2009 aikana yhteensä 9,8 mrd. euroa. Niiden osuus kaikista kotitalouksien talletuksista on kasvanut vuoden aikana 65 prosentista 77 prosenttiin. Näiden tilien korko on merkittävästi määräaikaistilejä alhaisempi, mutta rahat ovat nostettavissa periaatteessa pyydettyä³⁴.

³⁴ Perinteisiltä käyttelytileiltä varojen nosto tapahtuu ilman kustannuksia tai rajoituksia, mutta sen sijaan muilla vaadittaessa nostettavilla sijoitus-tilailla saattaa usein olla kertanostorajoitteita tai muita kustannuksia.

Kuvio 26. Kotitalouksien talletuskannan keski-
rot vaateittain

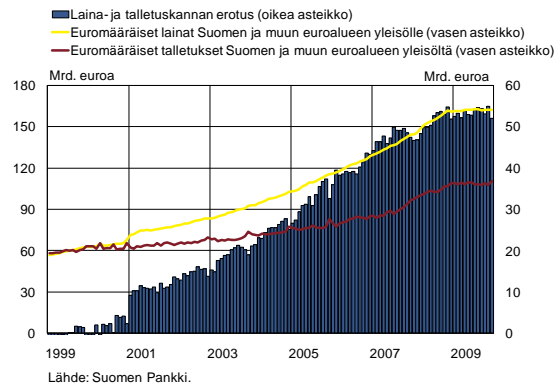

Vuoden 2009 aikana pankkien kilpailu kotitalouksien talletuksista kiristyi uudelleen. Syynä suurentuneisiin talletuskorkotarjouksiin on todennäköisesti se, että talletuksista saatu raha on ollut selvästi halvempaa kuin velkapaperimuotoinen rahoitus markkinoilta. Lisäksi on todennäköistä, että talletuskoroilla kilpailaan myös asiakkaita. Onhan luonnollista, että ihmiset käyttävät myös sen pankin muita palveluja, joissa pitävät talletuksiaan.

Talletusmarginaalit ovat kuitenkin supistuneet nopeasti markkinakorkojen laskun ja korkokilpailun myötä. Pankit ovat pystyneet nopeasti laskemaan sijoitustalletusten, kuten määräaikaistalletusten, korkoja. Suurin osa talletuksista on kuitenkin jo lähes nollakorkoisia yön yli -talletuksia, joissa koronlaskuvaraa ei ole. Kotitalouksien yön yli -talletusten korko laski vuoden 2009 aikana vain 0,22 prosenttiyksikköä eli 0,61 prosentista 0,39 prosenttiin, kun vastaavat laskut olivat määräaikaistalletuksissa 2,32 prosenttiyksikköä ja irtisanomisehtoisissa talletuksissa 1,71 prosenttiyksikköä³⁵.

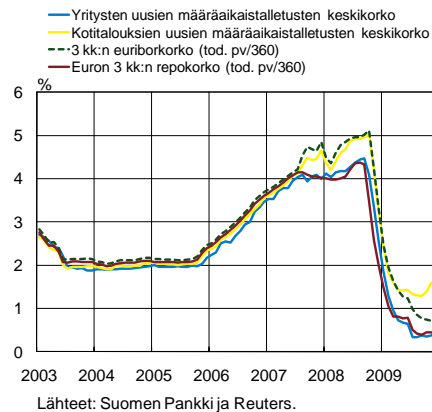
³⁵ 3 kk:n kuukauden euribor laski vastaavaan aikaan 1,74 prosenttiyksikköä.

Kuvio 27. Suomen rahalaitosten laina- ja talletus-
kanta ja niiden erotus

Kotitalouksien uusille määräaikaistalletuksille maksetaan selvästi korkeampaa korkoa kuin mikä on pankkien interbank-markkinoilta saaman vakuudettoman rahan hinta³⁶. Yleensä talletuksille maksettava korko on hinnoiteltu halvemmaksi kuin markkinakorko. Näin ollen pankkien talletusmarginaalit ovat olleet loppuvuodesta keskimäärin jopa negatiivisia.

Kuvio 28. Uusien määräaikaistalletusten keski-
korot ja joitain viitekorkoja

Joulukuussa 2009 uusien määräaikaistalletusten keski-korko oli 1,51 % ja vertailuarvona käytetty 3 kuukauden euriborkorko vastaavaan aikaan noin 0,70 %. Uusien määräaikaistalletusten keski-koron nousu loppuvuonna 2009 yli viitekoron viittaakin kilpailun

³⁶ Eripituiset euriborkorot.

lisääntymiseen erityisesti kotitalouksien määräaikaistalletuksista. Todennäköisesti kilpailu on kiristynyt myös muissa säästötilimuodoissa³⁷.

2.3 Talletukset osana varainhankintaa

Yleisön talletusten merkitys osana rahalaitosten varainhankintaa korostui finanssi-kriisin aikana. Kansainvälinen vertailu on kuitenkin hankalaa rahalaitossektorin maittaisten erojen takia.

Suomen rahalaitosten laina- ja talletuskannan välinen erotus kasvoi tasaisesti lähes koko 2000-luvun aina vuoden 2009 alkuun asti, mikä johtui etenkin kotitalouksien lainakannan voimakkaasta kasvusta. Kansainvälisestä rahoitusmarkkinakriisistä aiheutunut taantuma hidasti sekä laina- että talletuskannan kasvua, ja erotus vakiintui vuoden 2009 aikana noin 54 mrd. euroon. Vuoden 2009 lopussa Suomen rahalaitosten lainakanta oli noin 162 mrd. euroa ja talletuskanta 110 mrd. euroa.

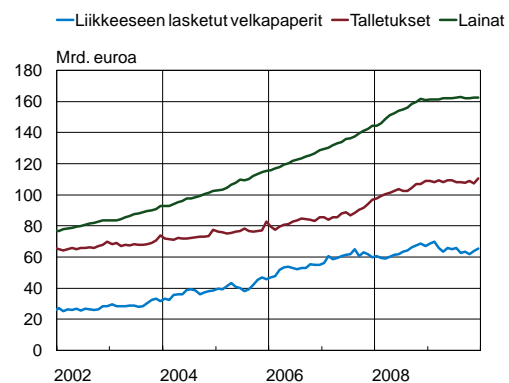
Kotimaisen yleisön talletukset ovat edelleen tärkein rahoituksen lähde Suomen rahalaitoksille, sillä ne kattoivat vuonna 2009 noin 69 % rahalaitosten myöntämästä lainakannasta³⁸. Talletusten osuus on koko ajan kuitenkin pienentynyt, sillä vielä vuonna 2001 yleisön talletukset kattoivat lähes 100 prosenttia lainakannasta. Laskusuuntaus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että yleisön talletusten merkitys Suomessa toimiville rahalaitoksille olisi ratkaisevasti vähentynyt, sillä talletukset ovat pankeille edelleenkin markkinarahoitusta halvempi ja vakaampi tapa kerätä rahoitusta.

³⁷ Vain määräaikaistalletuksista kerätään uusien sopimusten korkotiedot.

³⁸ Yleisö kattaa kaikki muut sektorit paitsi rahalaitokset.

Talletusten merkitys on korostunut etenkin kansainvälisen rahoituskriisin aikana. Samaan aikaan kun varainhankinta rahalaitosten välisiltä markkinoilta kiristyi, Suomessa oleviin rahalaitoksiin virtasi yleisön talletuksia ennätysvauhtia. Talletusten laskusuuntausta selittävät myös osittain rakenteelliset muutokset rahalaitossektorissa³⁹.

Kuvio 29. Suomen rahalaitosten laina- ja talletuskanta sekä liikkeeseen lasketut velkapaperit

Lähde: Suomen Pankki.

Rahoitusrakenteen erot ovat Suomessa yksittäisten rahalaitosten välillä suuret. Rahoitusrakenteeseen vaikuttaa eniten tietysti rahalaitoksen toiminnan luonne. Vain talletuspankit saavat ottaa vastaan yleisön talletuksia⁴⁰. Näin ollen muiden kuin talletuspankkien⁴¹ on turvauduttava joko konsernin sisäiseen rahoitukseen tai markkinarahaan. Konsernitasolla erot taasaantuvat, sillä konserneihin usein kuuluu sekä talletuspankkeja että muuta luottolaitostoimintaa harjoitta-

³⁹ Esimerkiksi muuta luottolaitostoimintaa kuin talletuspankkitoimintaa harjoittavat rahalaitokset liitettiin osaksi rahalaitossektoria vuonna 2001. Nämä yksiköt eivät saa vastaanottaa yleisön talletuksia.

⁴⁰ EKP:n tilastoinnissa talletukset sisältävät myös rahalaitosten velaksi ottamat lainat. Tämä selittää sen, miksi myös muilla kuin talletuspankeilla on jonkin verran talletuksia. Todellisuudessa ne eivät ole kuitenkaan yleisön talletuksia vaan lainoja yleisöltä. Talletuspankeilla lainojen ja talletusten välinen suhde oli 78 % ja muilla luottolaitostoimintaa harjoittavilla rahalaitoksilla 7 %.

⁴¹ Esim. kiinnitysluottopankit yms.

via rahalaitoksia, kuten rahoitusyhtiöitä tai kiinnitys-luottopankkeja.

Ulkomaisten sivukonttorien tapauksessa yleisön talletusten osuus taseessa saattaa jäädä pieneksi, sillä sivukonttorit saavat rahoituksensa usein ulkomaiselta rahalaitosemoyhtiöltään eikä näitä varoja silloin laske-ta myöskään yleisön talletuksiin. Tämä johtuu siitä, että ulkomaiset sivukonttorit ovat usein erikoistuneet esimerkiksi yritysrahoitukseen eivätkä perinteiseen talletuspankkitoimintaan. Pienten osuus- tai säästö-pankkien yleisötalletukset sen sijaan kattavat yleensä lähes koko varainhankinnan. Pienet toimijat eivät juurikaan hae rahoitusta raha- tai joukkolainamarkki-noilta. Suurilla liikepankeilla yleisön talletukset katta-vat myönnettyistä lainoista keskimäärin noin 60–100 %.

Taulukko 1. Velkaerien osuudet lainakannasta eri maissa

	Talletusten osuus lainoista (%)			Velkapaperien osuus lainoista (%)		
	1999Q1	2004Q1	2009Q3	1999Q1	2004Q1	2009Q3
Suomi	101	77	67	35	38	39
Euroalue	84	83	86	37	41	44
Ruotsi	99	100	75	27	29	52
Tanska	44	38	37	82	82	87

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit.

Euroalueen rahalaitoksilla on ollut vuosien 1999–2009 aikana taseessa suhteellisesti enemmän yleisön talle-tuksia kuin Suomen rahalaitoksilla. Keskimäärin euro-alueen yleisön talletukset ovat kattaneet luotonannosta noin 80–86 %. Tosin erot eri maiden välillä ovat suu-ret. Vertailua hankaloittaa rahalaitossektorin hetero-geenisuus. Myös Ruotsissa yleisön talletusten osuus on pienentynyt Suomen tavoin 2000-luvun aikana. Tans-kassa on sen sijaan perinteisesti rahoitettu varsinkin kotitalouksien asuntolainoja laskemalla liikkeeseen katettuja joukkovelkakirjalainoja, mikä selittää sen velkapaperien suuren osuuden.

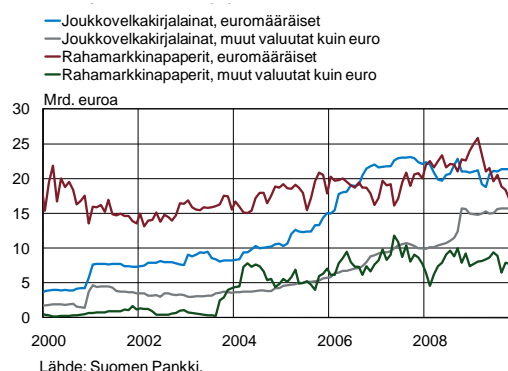
2.4 Muu varainhankinta

Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemi-en velkapaperien kanta oli joulukuussa 65,3 mrd. euroa. Euromääräisiä velkapa-pereita näistä oli 61 % (39,7 mrd. euroa) ja muun valuutan määräisiä 39 % (25,5 mrd. euroa).

Velkapaperien kannasta rahamarkkinapaperien osuus oli 42 % (27,4 mrd. euroa) ja joukkovelkakirjojen 58 % (37,9 mrd. euroa). Velkapaperien kanta oli hel-mikuussa 69,8 mrd. euroa, eli suurimmillaan 2000-luvulla.

Euromääräisten velkapapereiden kanta supistui ta-saisesti vuoden loppua kohti, tammikuun 48,0 mrd. eurosta joulukuun 39,7 mrd. euroon. Vastaavasti mui-den valuuttojen määräisten paperien kanta kasvoi vuoden loppua kohti, tammikuun 20,7 mrd. eurosta joulukuun 25,5 mrd. euroon.

Kuvio 30. Suomen rahalaitosten liikkeeseen las-kemien joukkovelkakirjalainojen ja rahamarkkina-papereiden kanta valuutan mukaan⁴²

⁴² Vuoden 2001 alussa rahalaitossektori laajeni kattamaan talletus-pankkien ohella myös muut luottolaitokset, mikä näkyy joukkovel-kakirjalainojen tason nousuna.

3 Rahalaitosten yhteenlaskettu tase

Suomen rahalaitosten⁴³ yhteenlaskettu tase, ilman Suomen Pankin tasetta, kasvoi runsaan prosentin vuoden 2009 aikana. Luottolaitosten osuus yhteenlasketusta taseesta pysyi edellisvuoden tasolla eli noin 97 prosentissa. Euroalueen rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta Suomen rahalaitokset kattoivat vuoden lopussa 1,3 %.

3.1 Yleistä

Vuoden 2009 lopussa Suomen rahalaitosten (ilman Suomen Pankkia) yhteenlaskettu tase oli 398,8 mrd. euroa, mikä on noin prosentin enemmän kuin edellisvuoden lopussa⁴⁴. Kasvu perustui luottolaitosten taseen kasvuun, sillä rahamarkkinarahastojen tase supistui edelleen vuonna 2009 vajaan 5 prosentin vuosivauhdilla. Yhteenlaskettu tase saavutti suurimman arvonsa, 408,2 mrd. euroa, helmikuussa 2009, kun rahalaitosten johdannaisten tase-arvo oli suurimmillaan.

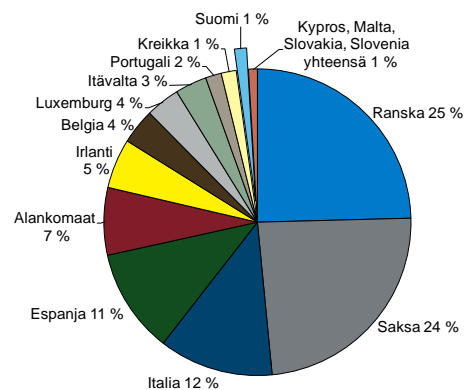
Euroalueen rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta Suomen osuus oli vuoden lopussa 1,3 %, kun se vuoden 2008 lopussa oli 1,2 %. Ranska ja Saksa kattavat euroalueen yhteenlasketusta taseesta lähes puolet.

⁴³ Rahalaitoksia ovat Suomen Pankki, luottolaitokset ja rahamarkkinarahastot. Tässä julkaisussa käsitellään rahalaitosten tietoja ilman keskuspankkeja. Rahamarkkinarahastoja käsitellään tarkemmin luvussa 5 yhdessä muiden sijoitusrahastojen kanssa. Rahalaitosten lukumäärä supistui hieman vuoden 2009 aikana ja oli vuoden lopussa 383, ks. luku 4.

⁴⁴ Vuosimuutokset on laskettu kuukausimuutoksista, joista on puhdistettu pois muut kuin liiketoimista johtuneet muutokset. Esimerkiksi rahalaitossektorin rakenteessa tapahtuneet muutokset eivät vaikuta vuosikasvuun, vaikka ne näkyvätkin kantaluvuissa. Ks. kehikko 3.

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase supistui 3 % vuonna 2009. Eniten yhteenlaskettu tase supistui euroalueella Luxemburgissa ja Belgiassa, joissa etenkin rahalaitosten väliset lainat ja talletukset vähenivät tuntuvasti. Lisäksi Belgiassa lainojen arvopaperistaminen on pienentänyt yhteenlaskettua tasetta.

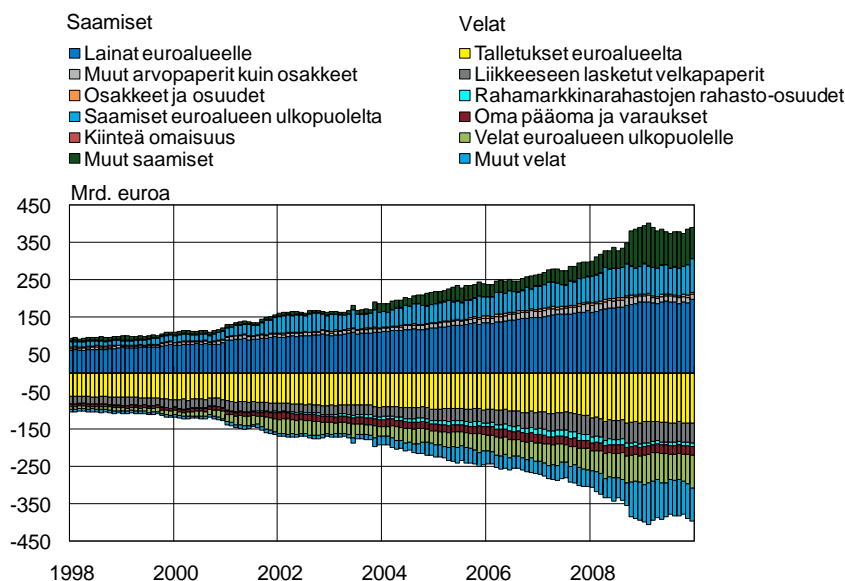
Kuvio 31. Maittaiset osuudet euroalueen yhteenlasketusta taseesta vuoden 2009 lopussa

Lähteet: Suomen Pankki ja Euroopan keskuspankki.

Luottolaitosten osuus rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta pysyi vuonna 2009 edellisvuoden tasolla eli 97 prosentissa ja rahamarkkinarahastojen osuus 3 prosentissa. Rahamarkkinarahastojen osuus rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta oli suurimmillaan heinäkuussa 2007 (7,2 %) juuri ennen kansainvälisen finanssikriisin alkua. Pienimmillään rahamarkkinarahastojen osuus oli alkuvuodesta 2009, jolloin se oli alle 3 %. Osuuden pienemiseen vaikuttivat rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien lunastusten lisäksi niiden poikkeuksellisen suuret arvomuutokset. Kokonaisuudessaan vuoden 2009 aikana rahamarkkinarahastojen lunastukset jäivät kuitenkin vähäisemmiksi kuin edellisvuotena ja niiden arvostusmuutokset olivat positiiviset (ks. luku 5 ”Sijoitusrahastot”).

Kuvio 32. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlasketun taseen rakenne

Lähde: Suomen Pankki.

3.2 Rahalaitosten saamiset

Vuonna 2009 Suomen rahalaitosten yhteenlasketun taseen rakenteessa⁴⁵ ei tapahtunut tuntuvia muutoksia. Taseen saamispuolen eristä merkittävin on euroalueelle myönnettyt lainat. Lainojen osuus yhteenlasketusta taseesta kasvoi hieman vuoden 2009 aikana ja oli joulukuussa 49 %, kun se oli edellisvuoden lopussa 48 %. Isojen tase-erien osuudet, joihin kuuluvat lainojen lisäksi euroalueen ulkopuoliset saamiset ja muut saamiset sekä velkapuolen eristä talletukset, euroalueen ulkopuoliset velkaerät sekä muut velat, saattavat vaihdella kuukaudesta toiseen parillakin prosenttiyksiksi-

⁴⁵ Tase-erät ”Muut arvopaperit kuin osakkeet” ja ”Osakkeet ja osuudet” sisältävät euroalueella olevien liikkeeseen lasketut arvopaperit, osakkeet ja osuudet. Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen lasketut paperit sisältyvät tase-erään ”Saamiset euroalueen ulkopuolelta”. Vastaavasti taseen velkapuolen eristä ”Liikkeeseen lasketut velkapaperit” ja ”Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet” sisältävät euroalueella olevien hallussa pitämät paperit ja euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat paperit sisältyvät tase-erään ”Velat euroalueen ulkopuolelle”.

löllä, koska ne sisältävät volatiileja alaeeriä. Euroalueelle myönnettyissä lainoissa, jotka sisältävät lainat rahalaitoksille, julkisyhteisöille ja yksityiselle sektorille, rahalaitosten väliset erät voivat vaihdella kuukaudesta toiseen useammalla miljardilla eurolla ja näin ollen vaikuttaa lainojen osuuteen taseesta.

Saamiset euroalueen ulkopuolelta⁴⁶ lisääntyivät vuoden 2009 aikana yli 20 prosentin vuosivauhdilla ja joulukuussa 2009 erästä tuli toiseksi suurin saamispuolen tase-erä. Niiden osuus taseesta lisääntyi 4 prosenttiyksiköllä ja oli 23 % joulukuun lopussa. Suomessa euroalueen ulkopuolisten erien osuus taseesta on koko euroalueeseen verrattuna keskimääräistä suurempi, koska Suomessa ulkomaisessa omistuksessa olevien rahalaitosten taseiden osuus koko rahalaitossektorin yhteenlasketusta taseesta on huomattava. Konsernien sisäiset erät voivat olla ulkomaalaisten omistamilla rahalaitoksilla suuret, sillä esimerkiksi niiden koko rahoitus saattaa tulla emopankilta. Irlannissa, Luxem-

⁴⁶ Saamiset euroalueen ulkopuolelta sisältävät euroalueen ulkopuolelle myönnettyt lainat sekä rahalaitosten hallussa olevat arvopaperit.

burgissa ja Maltalla euroalueen ulkopuolisten erien osuudet taseesta ovat vielä suuremmat kuin Suomessa. Myös näissä maissa ulkomaalaisomisteisten pankkien merkitys rahalaitossektorissa on merkittävä.

Muiden saamisten osuus yhteenlasketusta taseesta pieneni edellisvuoden lopusta 5 prosenttiyksiköllä ja oli vuoden 2009 lopussa 21 %. Muiden saamisten suurin ala-erä on johdannaiset. Suurimmillaan muiden saamisten osuus oli helmikuussa 2009, jolloin se oli 28 %. Muut saamiset vähenivät edellisvuoden lopusta lähes viidenneksen.

Vuoden 2008 lopussa johdannaisten tase-arvo kasvoi tuntuvasti, mikä johtui muun muassa valuuttakurssien ja korkojen muutoksista. Kansainvälisen järjestelypankin BIS:n johdannaiskyselyn perusteella suurin osa Suomen rahalaitosten johdannaissopimuksista on korko- ja valuuttajohdannaista, joiden tasearvot muuttuvat kurssi- ja korkokehityksen myötä. Suomessa muiden saamisten osuus taseesta on suurempi kuin missään muussa euroalueen maassa. Koko euroalueella muiden saamisten osuus taseesta on keskimäärin 8 %. Suomen lisäksi Ranskassa muut saamiset ovat suuri tase-erä, sillä niiden osuus on yli 15 % taseesta. Ranskassa, kuten Suomessa, johdannaiset ovat merkittävien muiden saamisten ala-erä. Ranskassa ei kuitenkaan ollut yhtä voimakasta kasvua muissa saamisissa kuin Suomessa vuoden 2008 loppupuolella. Joissakin euroalueen maissa johdannaiset voidaan kirjata taseen ulkopuolisiin eriin.

Rahalaitosten hallussa olevien muiden arvopaperien kuin osakkeiden osuus suhteessa yhteenlaskettuun taseeseen pieneni vuoden aikana hieman ja oli 5 %.

3.3 Rahalaitosten velat

Edellisvuotiseen tapaan talletukset euroalueelta olivat taseen velka-eristä suurin, vaikka talletuskannan vuosikasvu hidastuikin tuntuvasti vuoden 2009 aikana. Talletusten osuus suhteessa yhteenlaskettuun taseeseen oli edellisvuoden lopun tasolla eli 34 prosentissa. Euroalueen talletusten osuus yhteenlasketusta taseesta on Suomessa pienempi kuin missään muussa euroalueen maassa. Koko euroalueella näiden talletusten osuus on 53 %. Eroa selittää se, että velat euroalueen ulkopuolelta sekä muut velat ovat Suomessa poikkeuksellisen suuret. Muissa maissa, joissa euroalueen ulkopuoliset erät ovat merkittävät (Irlanti, Luxemburg ja Malta), euroalueen talletusten osuus yhteenlasketusta taseesta on 40 prosentin tuntumassa.

Toiseksi suurin taseen velkaerä oli edellisvuoden tapaan muut velat, vaikka niiden tase-arvo pienenikin edellisvuoden lopusta runsaat 10 %. Velat euroalueen ulkopuolelle⁴⁷ kasvoivat noin 25 prosentin vuosivauhdilla joulukuussa. Muiden velkojen osuus pieneni 3 prosenttiyksiköllä eli 22 prosenttiin ja euroalueen ulkopuolisten velkojen osuus kasvoi 4 prosenttiyksiköä, niin ikään 22 prosenttiin. Muiden velkojen suurin ala-erä on, kuten muiden saamistenkin, johdannaiset. Euroalueen ulkopuolisten velkaeriä kasvattavat ulkomaalaisten omistamien pankkien konsernin sisäiset erät, kuten taseen saamispuolellakin. Muiden velkojen osuus suhteessa yhteenlaskettuun taseeseen on poikkeuksellisen suuri, kuten muiden saamistenkin osuus, kun verrataan koko euroalueeseen. Suhteessa koko euroalueeseen muiden velkojen osuus taseesta on lähes

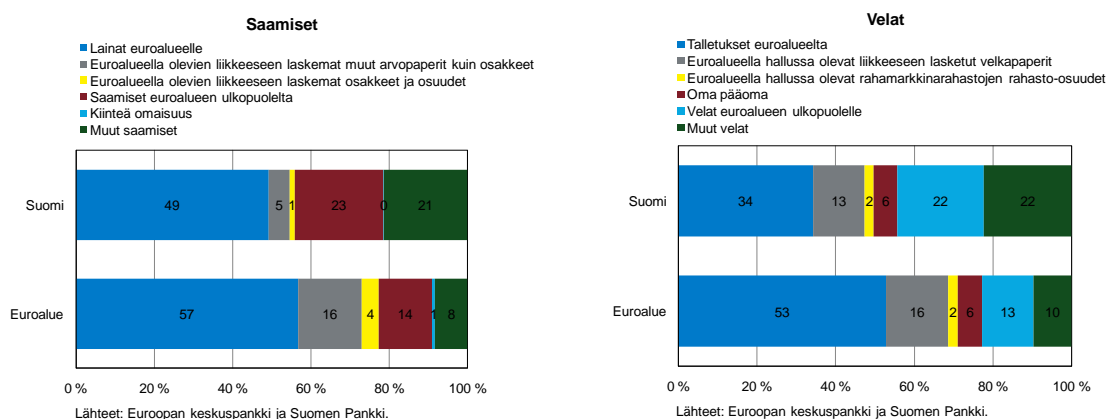
⁴⁷ Velat euroalueen ulkopuolelle sisältävät euroalueen ulkopuolisista maista Suomen rahalaitoksiin tehdyt talletukset, euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat suomalaisten rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet sekä euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemat enintään 2 vuoden velkapaperit.

10 %. Ranskassa muiden velkojen osuus taseesta on myös suuri, sillä se on noin 17 % taseesta.

Sellaisten rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien osuus, jotka ovat euroalueella olevien hal-

lussa, väheni noin prosenttiyksikön eli 13 prosenttiin yhteenlasketusta taseesta. Euroalueella näiden velkapaperien osuus taseesta oli vuoden 2009 lopussa 16 %.

Kuvio 33. Rahalaitosten yhteenlasketun taseen jakauma tase-erittäin Suomessa ja euroalueella

Taulukko 2. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase⁴⁸, milj. euroa

	Luottolaitokset		Rahamarkkinarahastot		Yhteensä	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Saamiset						
Lainat euroalueelle	189 248	195 937	515	293	189 763	196 231
Muut arvopaperit kuin osakkeet, euroalueella olevien liikkeeseen laskemat	18 105	15 698	5 831	5 716	23 936	21 415
Osakkeet ja osuudet, euroalueella olevien liikkeeseen laskemat	4 766	5 352	0	0	4 766	5 352
Saamiset euroalueen ulkopuolelta	66 996	84 428	5 811	5 743	72 807	90 172
Kiinteä omaisuus	760	746	0	0	760	746
Muut saamiset	104 034	84 896	174	15	104 208	84 911
Yhteensä	383 909	387 058	12 331	11 768	396 240	398 825
Velat						
Talletukset euroalueelta	135 253	136 351	0	0	135 253	136 351
Liikkeeseen lasketut velkapaperit, euroalueella olevien hallussa olevat	56 185	52 479	0	0	56 185	52 479
Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, euroalueella olevien hallussa olevat	0	0	9 346	9 222	9 346	9 222
Oma pääoma	22 892	24 061	0	0	22 892	24 061
Velat euroalueen ulkopuolelle	67 499	85 128	2 807	2 500	70 306	87 628
Muut velat	102 080	89 039	178	45	102 259	89 085
Yhteensä	383 909	387 058	12 331	11 768	396 240	398 825

Lähde: Suomen Pankki.

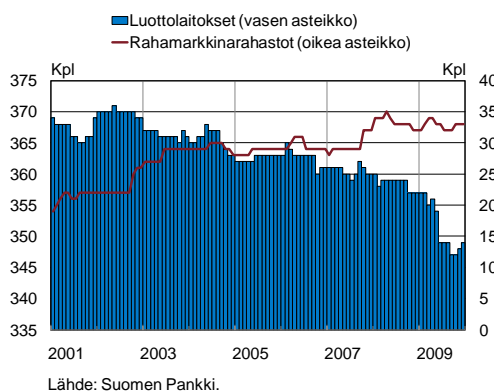
⁴⁸ Johdannaiset sisältyvät eriin muut saamiset ja muut velat.

4 Muutokset rahalaitossektorilla

Vuoden 2009 aikana rahalaitosten määrä Suomessa supistui edellisvuoden lopusta. Vähenneminen johtui pääasiassa luottolaitossektorin rakenteellisista muutoksista. Toiminnassa olevien rahamarkkinarahastojen määrä pysyi muuttumattomana.

Rahalaitoksia oli Suomessa vuoden 2009 lopussa 383, mikä oli seitsemän vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2008. Rahalaitoksiin luetaan luottolaitosten ja rahamarkkinarahastojen lisäksi myös Suomen Pankki.

Kuvio 34. Suomen luottolaitosten ja rahamarkkinarahastojen lukumäärä kuukausittain

Vuoden 2009 lopussa Suomen rahalaitoksista luottolaitoksia oli 349 ja rahamarkkinarahastoja 33, joista yksi ei ollut aloittanut toimintaansa vuoden 2009 aikana, mutta sen säännöt oli vahvistettu. Luottolaitossektorilla tapahtuneet fuusiot ja muut rakenteelliset muutokset selittävät suurelta osin sen, miksi rahalaitosten määrä pieneni vuoden aikana.

Luottolaitossektorilla rakennemuutoksia oli pääosin OP-Pohjola- ja Säästöpankkiryhmissä. OP-Pohjola-ryhmässä Kiikalan Rekijoen, Kiskon, Kuusjo-

en, Perniön ja Salon Seudun Osuuspankit fuusioituivat ja muodostivat uuden Salon Osuuspankin, joka aloitti toimintansa huhtikuussa. Lieksan, Nurmeksen ja Valtimon Osuuspankit muodostivat kombinaatiofuusiolla Pielisen Osuuspankin, joka myös aloitti toimintansa huhtikuussa. Pohjola Finance Oy sulautui emoyhtiöön, Pohjola Pankki Oyj:öön syyskuussa. Pohjola Finance kuului ennen sulautumista sektoriin ”muut rahoituslaitokset”. Kärämäen Osuuspankki sulautui joulukuussa Haapaveden Osuuspankkiin, jonka toiminimi muutettiin samassa yhteydessä Pyhålaakson Osuuspankiksi.

Säästöpankkiryhmän rakenteessa tapahtui myös muutoksia vuoden aikana. Rengon Säästöpankki luovutti kesäkuussa liiketoimintansa Kantasäästöpankki Oy:lle. Samalla Rengon Säästöpankki säätöitiin. Töy-sån Säästöpankki Oy:n nimi vaihtui elokuussa Oma Säästöpankki Oy:ksi. Kuortaneen Säästöpankki puolestaan luovutti liiketoimintansa syyskuussa Oma Säästöpankki Oy:lle. Kuortaneen Säästöpankki muuttui samalla Kuortaneen Säästöpankki -nimiseksi säätiöksi. Övermark Sparbank yhdistyi osaksi Närpes Sparbankia lokakuussa. Ikaalisten Säästöpankki muuttui Ikaalisten Säästöpankkisäätiöksi. Pankin liiketoimintaa jatkamaan perustettiin Ikaalisten Säästöpankki Oy, jonka toiminta alkoi lokakuussa.

Uutena kotimaisena toimijana rahalaitossektorilla aloitti maaliskuussa maksuliikkeyhteisö ACH Finland Oyj, joka poistunee rahalaitossektorista vuoden 2010 aikana, kun maksulaitoslaki tulee voimaan.

Suomessa toimivissa ulkomaisessa omistuksessa olevissa rahalaitoksissa tapahtui muutoksia: toimintoja lopetettiin ja kaksi uutta laitosta aloitti toimintansa.

Kaikki muutokset koskivat ulkomaisten rahalaitosten Suomen sivuliikkeitä.

Saksalaisen HSH Nordbank AG:n Helsingin sivuliike lopetti toimintansa tammikuussa. Bank DnB NORD A/S:n Helsingin sivuliike lopetti toimintansa joulukuussa, samoin kuin ruotsalaisen Resurs Bankin omistama Resurs Finans AB filial i Finland.

Säästämiseen ja kulutusluottojen myöntämiseen erikoistunut BIGBANK AS avasi sivuliikkeen Suomessa marraskuussa. Vuonna 1992 Tartossa perustettu BIGBANK AS on ensimmäinen virolaispankki, joka aloittaa toiminnan Suomen markkinoilla.

Ruotsalaiselle IKANO Bank SE, Finland filialille myönnettiin toimilupa vuonna 2009, ja pankin toiminta alkoi vuoden 2010 alussa.

Rahalaitossektorilla tapahtui vuoden aikana myös joitakin nimenmuutoksia. EFG Investment Bank vaihtoi nimeä helmikuussa. Uusi nimi on EFG Bank. Eliämän Osuuspankki vaihtoi huhtikuussa nimeä Länsi-Kymen Osuuspankiksi.

Toiminnassa olevien rahamarkkinarahastojen lukumäärä oli vuoden lopussa sama kuin vuoden 2008 lopussa vastaavaan aikaan (32). Lisäksi yksi rahamarkkinarahasto sai toimiluvan vuonna 2009, mutta sen toiminta ei alkanut vuoden loppuun mennessä.

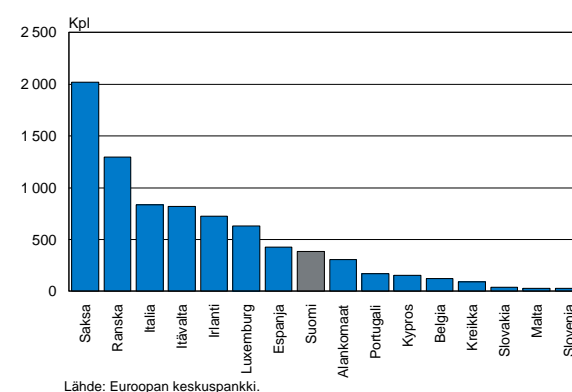
Nordean hallinnoimissa rahamarkkinarahastoissa tapahtui useita muutoksia. Sijoitusrahasto Nordea Rahamarkkina aloitti toimintansa helmikuussa. Sijoitusrahasto Nordea Yrityskorko, Sijoitusrahasto Nordea Euro Korko ja Sijoitusrahasto Nordea Pro Euro Korko jakautuivat rahastoiksi Sijoitusrahasto Nordea Korko ja Sijoitusrahasto Nordea Korkotuotto. Pääasiallisesti luottoriskiä sisältäviin CDO-arvopapereihin sijoittanut Sijoitusrahasto Nordea CDO Debt lopetti toimintansa tammikuussa.

OP-Likvidi -sijoitusrahasto aloitti toimintansa maaliskuussa, ja UB Rahastoyhtiön hallinnoima Front

Capital Parkki -sijoitusrahasto puolestaan aloitti toimintansa lokakuussa. Sijoitusrahasto eQ Lyhytkorko sulautui Sijoitusrahasto eQ Rahamarkkina -rahastoon heinäkuussa. OP-Yritystodistus -erikoissijoitusrahaston säännöt vahvistettiin tammikuussa 2009, mutta rahaston toiminta ei alkanut vuoden 2009 aikana.

Euroalue laajentui vuoden 2009 alussa, kun Slovakia liittyi tammikuun ensimmäisenä päivänä eurojärjestelmään. Slovakian jäsenyyden myötä euroalueelle tuli 40 uutta rahalaitosta.

Kuvio 35. Rahalaitosten lukumäärä⁴⁹ euroalueella vuoden 2009 lopussa

Euroalueella oli vuoden 2009 lopussa 8 076 rahalaitosta, mikä oli 274 yksikköä vähemmän kuin vuoden 2008 lopussa. Prosentuaalisesti luottolaitosten määrä väheni euroalueella 3,3 %, kun vastaava luku Suomen rahalaitosten osalta oli 1,8 %. Eniten luottolaitosten lukumäärä väheni Espanjassa (50, 10,8 %). Lukumäärällisesti eniten rahalaitoksia vuoden 2009 lopussa oli Saksassa (2 018) ja Ranskassa (1 298). Rahamarkkinarahastojen lukumäärä euroalueella oli vuoden 2009 lopussa 1 599, mikä oli 122 rahamarkkinarahastoa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Euroalueen rahamarkkinarahastojen lukumäärä pieneni vuoden aikana 7,6 %.

⁴⁹ Euroopan keskuspankki ylläpitää rahalaitoslistaa osoitteessa <http://www.ecb.int/stats/money/mfi/html/index.en.html>.

5 Sijoitusrahastot

5.1 Taustaa

Uusi Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/2007/8) mukainen sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu käynnistyi Suomen Pankissa vuoden 2008 lopun tilanteesta. Suomeen rekisteröidyt sijoitusrahastot ovat velvollisia raportoimaan kuukausittain arvopaperikohtaiset tiedot rahaston taseesta sekä tiedot muun muassa rahastosuukausien merkinnöistä ja lunastuksista.

Sijoitusrahastojen tiedonkeruu kattaa tiedot myös Suomeen rekisteröidyistä rahamarkkinarahastoista, jotka kuitenkin tilastoissa luetaan sektoriin ”rahalaitokset”⁵⁰. Sijoitusrahastot kuuluvat sektoriin ”muut rahoituslaitokset”.

Sijoitusrahastojen tiedonkeruu yhtenäistyi euroalueella, kun euroalueelle rekisteröidyt sijoitusrahastot aloittivat EKP:n sijoitusrahastoasetuksen mukaisen raportoinnin vuoden 2008 lopun tilanteesta. Tietojen kattavuuden lisäksi määritelmät ja luokitukset ovat yhdenmukaiset, mikä mahdollistaa aikaisempaa huomattavasti paremman analyysin.

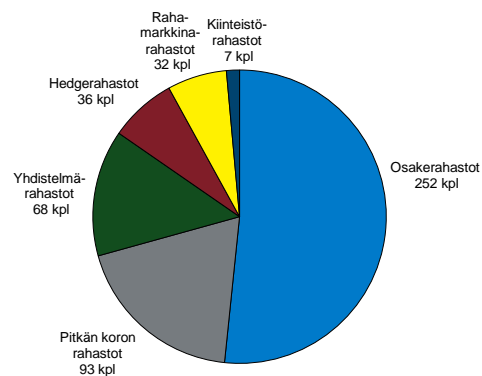
Sijoitusrahastot luokitellaan Euroopan keskuspankin suuntaviivojen (EKP/2007/9) mukaan seuraaviin tyyppiluokkiin: osakerahastot, pitkän koron rahastot, yhdistelmärahastot, hedgerahastot, kiinteistörahastot ja muut rahastot. Luokittelukriteerit ovat yhtenäiset koko euroalueella, ja luokittelu pyritään tekemään pitkälti pääasiallisen sijoitusvaateen mukaan.

⁵⁰ Rahamarkkinarahastoja käsitellään tämän lisäksi myös luvussa 3.

Käytännössä nykyinen luokittelu eroaa merkittävästi aikaisemmin käytetystä Tilastokeskuksen luokittelusta. Rahastojen rahasto -tyyppiluokka poistui kokonaan käytöstä. Rahastojen rahastot luokitellaan nykyään muiden sijoitusrahastojen tavoin lopullisen sijoitusvaateensa mukaisesti. Esimerkiksi rahasto, joka sijoittaa varansa pääasiallisesti muihin osakerahastoihin, luokitellaan osakerahastoksi. Aiempaan luokitteluun verrattuna myös esimerkiksi yhdistelmärahastoja siirtyi osake- ja pitkän koron rahastoihin.

Vuoden 2009 lopussa Suomessa oli, rahamarkkinarahastot mukaan lukien, 488 sijoitusrahastoa. Näistä suurimpaan tyyppiluokkaan, osakerahastoihin, kuului 252 sijoitusrahastoa eli yli puolet kaikista sijoitusrahastoista. Seuraavaksi eniten oli pitkän koron rahastoja (93) ja yhdistelmärahastoja (68). Muut rahastot -luokka ei sisällä yhtäkään sijoitusrahastoa. Kiinteistörahastoluokkaan tällä hetkellä kuuluvat sijoitusrahastot ovat kaikki rahastojen rahastoja, jotka sijoittavat varansa pääasiallisesti REIT-rahastoihin (Real Estate Investment Trust) ja kiinteistösijoitusyhtiöihin.

Kuvio 36. Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen jakautuminen tyyppiluokittain 31.12.2009 (ml. rahamarkkinarahastot)

Lähde: Suomen Pankki.

Arvopaperikohtainen raportointi

Sijoitusrahastot ml. rahamarkkinarahastot raportoivat sijoitussalkkuun hankitusta arvopaperista tasearvon sekä omistuksen kappalemäärän. Arvopaperit ovat likvidejä, ja niiden kauppa järjestyneillä markkinapainoilla ja arvon seuranta pohjautuu arvopaperin yksilöivään ISIN-tunnisteseen. Vuoden 2009 alussa rahastojen salkuissa oli erilaisia arvopapereita 7 162 ja vuoden lopussa 7 613. Kaikkiaan vuoden aikana salkuissa esiintyi 10 798 erilaista tunnistetta.

Rahastotyyppien välillä oli selviä eroja, sillä pitkän koron rahastojen yhteissalkku kasvoi 441 tunnisteella, kun samaan aikaan rahamarkkinarahastojen salkusta poistui 74 tunnistetta. Rahamarkkinarahastoissa tunnisteiden määrä jää vähäiseksi, koska rahamarkkinarahastot sijoittavat usein ISIN-koodittomiin lyhyisiin velkapapereihin.

Taulukko 3. ISIN-koodillisten arvopapereiden kappalemäärät vuoden aikana neljänneksittäin

Rahastotyyppi	2008Q4	2009Q1	2009Q2	2009Q3	2009Q4	Vuoden aikana
Yhteensä	7 162	7 196	7 488	7 689	7 613	10 798
Poistuneet		783	792	725	885	
Uudet		817	1 084	926	809	
Osake	4 088	4 019	4 116	4 194	4 168	5 677
Poistuneet		407	407	324	371	
Uudet		338	504	402	345	
Pitkä korko	2 132	2 289	2 549	2 695	2 573	3 666
Poistuneet		210	209	253	421	
Uudet		367	469	399	299	
Yhdistelmä	968	984	963	994	1 012	1 586
Poistuneet		180	155	116	123	
Uudet		196	134	147	141	
Kiinteistö	176	159	167	166	161	207
Poistuneet		21	4	9	12	
Uudet		4	12	8	7	
Hedge	806	854	842	889	897	1 414
Poistuneet		113	156	107	141	
Uudet		161	144	154	149	
Rahamarkkina	798	762	738	728	724	1 425
Poistuneet		205	187	153	156	
Uudet		169	163	143	152	

Lähde: Suomen Pankki.

Kehikko 1. Sijoitussalkun sisällöstä

Kullekin rahastotyyppille ja koko rahastojoukolla luotiin vuoden 2009 lopun taseista arvopaperikori, joka sisältää sata tasearvoltaan merkittävintä ISIN-tunnistetta. Koreilla pyrittiin tarkastelemaan omistusten pysyvyyttä.

Jos lasketaan kaikki rahastot mukaan, euromääräisesti merkittävin arvopaperi oli salkuissa Fortumin osake. Osaketta oli 74:n eri rahaston hallussa, ja omistusten tasearvo oli 372 milj. euroa. Toiseksi eniten oli Nokian osaketta, 84 rahaston salkussa, ja niiden omistusten yhteisarvo oli 349 milj. euroa.

Kun kaikkien sijoitusrahastojen salkuista haettiin sata markkina-arvoltaan merkittävintä arvopaperia, tuli summata 1 770 erillistä omistusta. Korin yhteenlaskettu tasearvo oli 12,4 mrd. euroa. Korin kahdestakym-

menestäviidestä merkittävimmästä arvopaperista noteerattuja osakkeita oli kuusi, sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia viisitoista ja korkopapereita neljä. Kori vakioitiin, ja kunkin neljänneksen lopun taseista haettiin niitä koskevat tiedot.

Vuoden 2009 lopun tunnisteiden kokonaismäärästä (7 613) sadan kori vastaa yhtä prosenttia, mutta korin tasearvo kaikkien tunnisteiden tasearvosta ylittää 25 prosenttiin. Korin arvopapereista oli vuoden 2008 lopun tasetiedoissa 86, ja tämän korin paino kaikista tuolloisista ISIN-omistuksista oli 17 %.

Eri rahastotyyppien kesken oli niiden luonteesta johtuvaa hajontaa. Osakerahastoja markkinoidaan nimenomaan pitkäaikaiseen sijoittamiseen, ja korin tunnisteita oli vuoden 2008 lopullakin peräti 97. Korin

paino kaikista ISIN-omistuksista säilyi 40 prosentissa kaikilla tarkasteluajankohdalla. Kori sisältäneen siten osakerahastojen salkun ns. kovan ytimen.

Korollisiin arvopapereihin erikoistuneilla pitkän koron rahastoilla sekä rahamarkkinarahastoilla oli korin sisällöstä 70 % vuoden 2008 lopun taseissa. Varsinkin rahamarkkinarahastoissa korin vaihtuvuus

on odotettua, sillä sijoitukset kohdistuvat alkuperäiseltä maturiteetiltaan lyhyisiin papereihin tai kohta erääntyviin pitkäaikaisiin arvopapereihin.

Vain hedgerahastoissa korin sisältö muuttui enemmän kuin puolella. Nopeasti erilaisiin markkinatilanteisiin reagoivana hedgerahastot muuttavat salkun sisältöä muita rahastotyyppinä herkemmin.

Taulukko 4. Vuoden 2009 lopun sadan merkittävimmän arvopaperin (ISIN) omistukset vuoden 2009 aikana

	2008Q4	2009Q1	2009Q2	2009Q3	2009Q4
Rahastot yhteensä					
Korin arvopaperi taseessa, kpl	86	87	92	97	100
Omistuksia yhteensä rahastoissa, kpl	1581	1682	1754	1814	1770
Tasearvo (kori), milj. €	6 443	6 822	8 675	10 806	12 447
Tasearvo (ISIN yht), milj. €	38 325	37 145	41 756	48 947	49 977
Kori/ISIN yht, %	16,8	18,4	20,8	22,1	24,9
Osakerahastot					
Korin arvopaperi taseessa, kpl	97	98	98	99	100
Omistuksia yhteensä rahastoissa, kpl	1 822	1 846	1 923	1 939	1 872
Tasearvo (kori), milj. €	3 939	3 859	5 171	6 444	7 246
Tasearvo (ISIN yht), milj. €	10 206	9 963	13 237	16 740	18 561
Kori/ISIN yht, %	38,6	38,7	39,1	38,5	39,0
Pitkän koron rahastot					
Korin arvopaperi taseessa, kpl	71	81	92	98	100
Omistuksia yhteensä rahastoissa, kpl	278	325	408	432	427
Tasearvo (kori), milj. €	3 699	4 086	5 072	5 878	6 159
Tasearvo (ISIN yht), milj. €	13 369	13 298	14 536	16 357	16 221
Kori/ISIN yht, %	27,7	30,7	34,9	35,9	38,0
Yhdistelmärahastot					
Korin arvopaperi taseessa, kpl	78	81	89	94	100
Omistuksia yhteensä rahastoissa, kpl	292	330	360	398	419
Tasearvo (kori), milj. €	1 135	1 350	1 653	1 884	2 069
Tasearvo (ISIN yht), milj. €	2 544	2 764	3 161	3 559	3 605
Kori/ISIN yht, %	44,6	48,9	52,3	52,9	57,4
Kiinteistörahastot					
Korin arvopaperi taseessa, kpl	96	97	99	100	100
Omistuksia yhteensä rahastoissa, kpl	247	246	259	265	225
Tasearvo (kori), milj. €	75	62	81	112	91
Tasearvo (ISIN yht), milj. €	87	69	91	125	102
Kori/ISIN yht, %	86,0	89,9	89,0	89,0	89,0
Hedgerahastot					
Korin arvopaperi taseessa, kpl	49	56	70	77	100
Omistuksia yhteensä rahastoissa, kpl	84	99	119	141	164
Tasearvo (kori), milj. €	451	750	1 057	1 183	1 400
Tasearvo (ISIN yht), milj. €	1 583	1 545	1 528	2 057	1 456
Kori/ISIN yht, %	28,5	48,6	69,2	57,5	96,2
Rahamarkkinarahastot					
Korin arvopaperi taseessa, kpl	66	68	75	92	100
Omistuksia yhteensä rahastoissa, kpl	358	358	343	436	474
Tasearvo (kori), milj. €	2 102	2 042	2 469	3 866	5 275
Tasearvo (ISIN yht), milj. €	10 536	9 506	9 203	10 109	10 033
Kori/ISIN yht, %	19,9	21,5	26,8	38,2	52,6

Lähde: Suomen Pankki.

5.2 Sijoitusrahastojen tase

Kotimaisten sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase kasvoi vuoden 2009 aikana liki 31 % eli 42,1 mrd. eurosta 55,0 mrd. euroon. Korollisiin velkapapereihin erikoistuneet pitkän koron rahastot ja rahamarkkinarahastot olivat taseeltaan osakerahastoja suurempia vielä vuoden 2008

lopussa, mutta vuoden 2009 lopussa osakerahastojen tase oli 2,6 mrd. euroa pitkän koron rahastojen tasetta suurempi. Vuoden 2009 tapahtumat rahamarkkinoilla heijastuivat selvästi rahamarkkinarahastoihin, ja niiden yhteenlaskettu tase jäi edellistä vuotta pienemmäksi.

Taulukko 5. Sijoitusrahastojen tase ja osuuksien nettomerkinnot vuonna 2009, milj. euroa

	Osake- rahastot	Pitkän koron rahastot	Yhdistelmä- rahastot	Kiinteistö- rahastot	Hedge- rahastot	Sijoitus- rahastot yhteensä	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä
2008M12	10 857	14 209	2 940	96	1 679	29 781	12 331	42 113
2009M1	10 910	14 343	2 975	94	1 661	29 982	11 930	41 913
2009M2	10 262	14 190	3 212	84	1 702	29 450	11 594	41 044
2009M3	10 686	14 095	3 200	77	2 032	30 090	11 334	41 425
2009M4	12 699	14 679	3 448	92	1 816	32 735	11 253	43 988
2009M5	13 973	15 010	3 561	96	1 855	34 495	11 107	45 602
2009M6	14 115	15 359	3 640	96	1 840	35 050	11 495	46 544
2009M7	15 289	16 387	3 763	105	2 010	37 555	11 624	49 180
2009M8	16 587	16 636	3 861	124	1 858	39 065	11 702	50 767
2009M9	17 707	17 138	3 948	131	2 191	41 115	11 961	53 076
2009M10	17 683	17 516	3 956	125	1 923	41 203	12 064	53 267
2009M11	18 251	17 596	3 984	130	1 829	41 789	12 197	53 986
2009M12	19 924	17 368	4 093	136	1 750	43 272	11 768	55 039
Nettomerkinnot	3 865	1 137	514	48	-47	5 517	-1 219	4 298

Lähde: Suomen Pankki.

Tasearvon kasvu voi johtua monesta eri syystä. Tasearvo kasvaa, jos sen rahasto-osuuksia merkitään lunastuksia enemmän. Vuoden 2009 aikana rahamarkkinarahastoista lunastettiin rahasto-osuuksia 1,2 mrd. euron verran merkintöjä enemmän. Osakerahastoihin sijoitettiin nettomääräisesti melkein 3,9 mrd. euroa uutta pääomaa ja pitkän koron rahastoihin yli 1,1 mrd. euroa. Uusien arvopapereiden ostoon tarvittavaa pääomaa saattaa syntyä rahastoille arvopaperikauppojen yhteydessä toteutuvan arvonmuutoksen myötä. Lisäksi osakkeet tuottavat osinkoa ja velkakirjoille makse-

taan kuponkikorkoa. Alustavien laskelmien mukaan esimerkiksi osakerahastot saivat vuoden 2009 aikana osinkotuloa yli 200 milj. euroa.

Merkittävä tasearvoon vaikuttava tekijä on edelleenkin arvopapereihin kiinteästi kuuluvat arvostusmuutokset. Arvostusmuutos voi syntyä arvopaperin hinnanmuutoksista tai nimellisvaluutan kurssivaihteluista. Osakerahastoissa arvostusmuutoksen määrä (5 mrd. euroa) kasvatti tasearvoa nettomerkinnot enemmän.

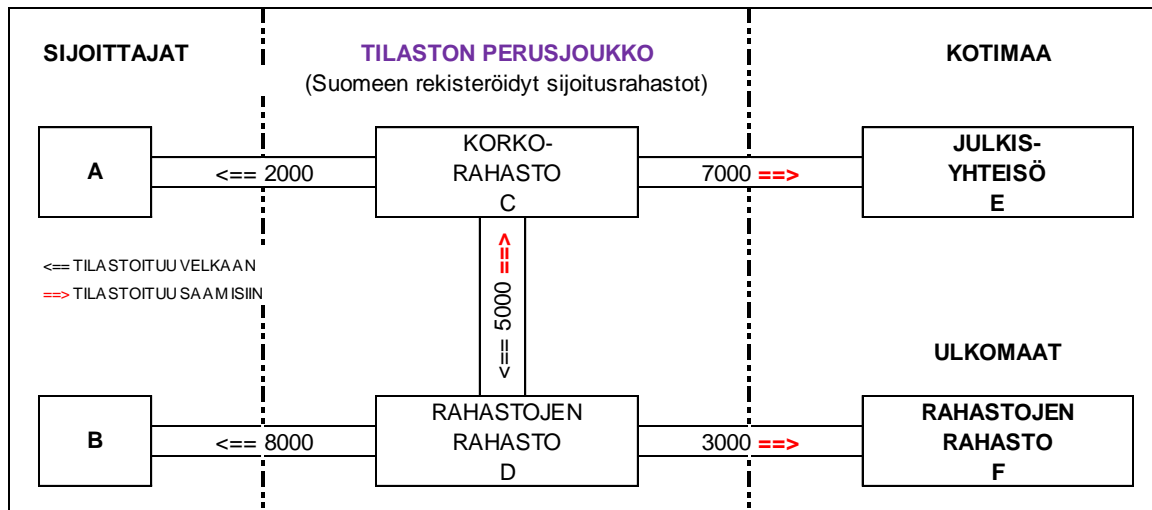
5.2.1 Sijoitusrahastojen taseen saamiset

Taseen saamiset jakautuvat jälkimarkkinakelpoisiin velkapapereihin, osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin. Päivittäisen maksuvalmiuden turvaamiseksi saamisista on 5 % talletuksissa. Tyyppiluokkien sisällä vain hedgerahastojen taseen instrumenttijakaumat saattavat poiketa suurestikin toisistaan.

Saamiset instrumenteittain

Rahastojen taseista on liki 17 % sijoitettuna rahasto-osuuksiin. Suomessa toimii yli sata rahastojen rahastoa, joiden vaikutus tilastoitavaan taseeseen on hyvä tunnistaa.

Kuvio 37. Kotimaisten rahastojen rahastojen vaikutus tilastoon

Lähde: Suomen Pankki.

Kuvion alkutilanteessa kotitaloudet A ja B sijoittavat yhteensä 10 000 euroa kahteen sijoitusrahastoon. Sijoitusrahasto C on pitkän koron rahasto ja sijoitusrahasto D pitkän koron rahastoihin kuuluva rahastojen rahasto. Molemmat sijoitusrahastot C ja D on rekisteröity Suomeen ja ovat siten tilaston perusjoukossa. Toisessa vaiheessa rahastojen rahasto D sijoittaa 5 000 euroa sijoitusrahastoon C ja 3 000 euroa ulkomailla toimivaan rahastojen rahastoon. Kolmannessa vaiheessa korkorahasto C sijoittaa saadun pääomansa 7 000 euroa julkisyhteisön liikkeeseen laskemaan joukkovelkakirjaan.

Tilaston perusjoukko koostuu sijoitusrahastoista C ja D. Niiden yhteenlasketun taseen veloissa on rahasto-osuusvelat kotitalouksille (10 000 euroa) ja rahastojen rahastolle D (5 000 euroa). Taseen saamisissa on rahasto-osuussaamiaisia (8 000 euroa), jotka koostuvat rahastojen rahaston saamisista korkorahastolta D (5 000 euroa) ja ulkomaiselta rahastojen rahastolta F (3 000 euroa). Lisäksi korkorahastolla C on saamisissa julkisyhteisön E joukkolaina (7 000 euroa).

Koska sijoitusrahastotilastoon luetaan kotimaahan rekisteröityjen sijoitusrahastojen tiedot bruttoina ilman mitään sulautuksia, niin tilastointi sisältää myös sektorin sisäiset erät. Kotitaloudet sijoittivat alun perin 10 000 euroa, mutta sektorin sisäisten taloustoimien myötä tase kasvaa 15 000 eurolla 10 000 euron sijaan. Suomen Pankin tilastossa rahastojen sektorin sisäiset omistukset pystytään arvioimaan varsin luotettavasti yhdistämällä instrumenttiluokka (rahasto-osuudet), sektorit (rahamarkkinarahastot ja muut sijoitusrahastot) sekä kotimaa (Suomi). Vuoden 2009 lopussa kotimaisten sijoitusrahastojen sisäinen rahasto-omistus oli 5,1 mrd. euroa. Ne jakaantuivat siten, että pitkän koron rahastojen kotimainen rahasto-omistus oli 3,0 mrd. euroa, yhdistelmärahastojen 1,0 mrd. euroa, osa-

kerahastojen vajaa 1 mrd. euroa ja hedgerahastojen 0,3 mrd. euroa.

Vuoden 2008 lopun sijoitusrahastojen saamisista, ilman sektorin sisäisiä sulautuksia, 51 % kannasta oli sijoitettuna pitkäaikaisiin velkapapereihin. Sektorin sisäisten erien poiston eli sulautuksen jälkeen kannasta 57 % oli pitkäaikaisissa velkapapereissa. Osakkeiden paino vastaavasti kasvoi 21 prosentista 23 prosenttiin ja rahasto-osuuksien paino laski 16 prosentista 7 prosenttiin.

Vuoden 2009 lopussa sulauttamattomasta taseesta 42 % oli pitkäaikaisissa velkapapereissa, ja sulautuksen jälkeen 47 %. Osakkeiden paino kasvoi sulauttamattomassa taseessa 31 prosenttiin ja sulautetussa 35 prosenttiin. Rahasto-osuuksien vastaavat painot olivat 17 % ja 9 %.

Vuoden 2009 lopussa yhdistelmärahastojen 4,1 mrd. euron sulauttamattomista saamisista 44 % (1,8 mrd. euroa) oli rahasto-osuuksia. Sulautettava erä on 1,0 mrd. euroa (25 % koko taseesta), ja sulautuksen jälkeen rahasto-osuuksien paino pieneni 26 prosenttiin.

Myös pitkän koron rahastoissa sulautus muutti merkittävästi pitkien velkapapereiden painoa. Sulauttamattomasta taseesta instrumentin paino oli 71 % ja sulautetusta taseesta 86 %.

Saamiset alueittain

Arvopaperikohtainen raportointi mahdollistaa sijoitus-salkun tarkan erittelyn. Erittely toteutetaan etupäässä yhdistämällä arvopaperin yksilöivä ISIN-koodi EKP:n arvopaperirekisteriin, josta saadaan paperin liikkeenlaskijaan liittyvät tilastoinnin vaatimat luokittelutiedot. Toisena mahdollisena hakuavaimena voidaan käyttää kotimaisten omistusten osalta raportoitua yhteisötunnistetta (Y-tunnus). Rekisterien myötä sijoitusrahastojen saamiset voidaan eritellä myös maakohtaisesti.

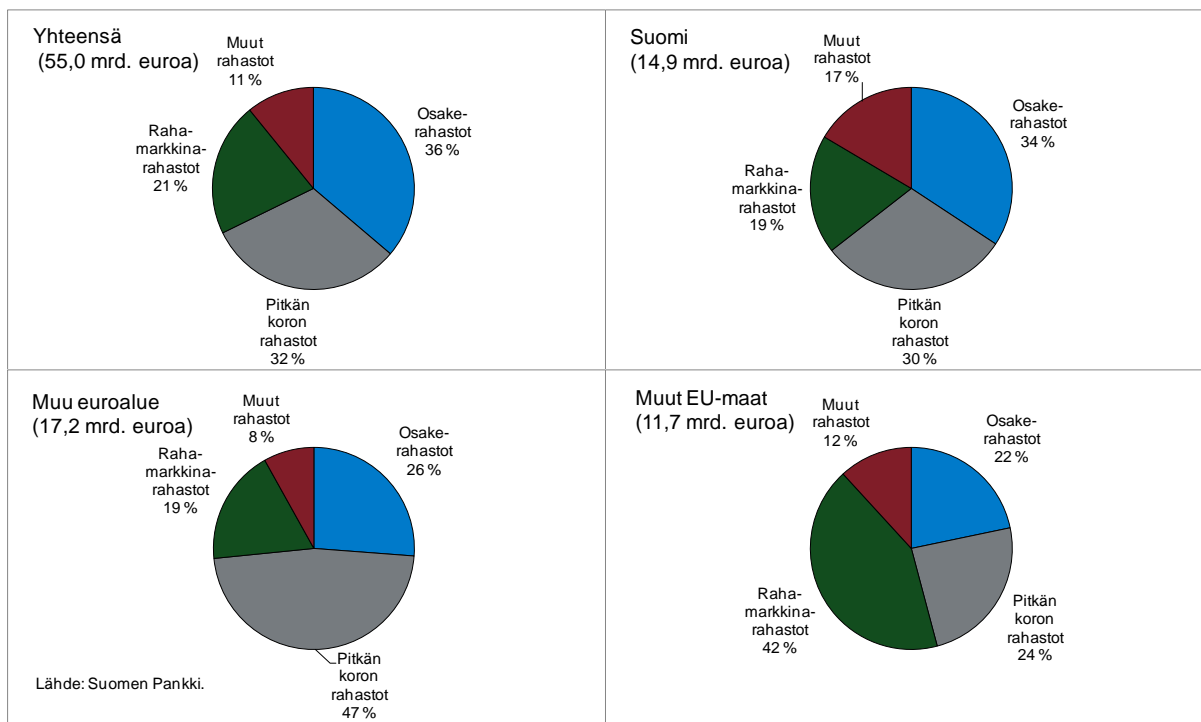
Vuoden 2009 lopussa sijoitusrahastojen taseessa oli saamia yhteensä 97 eri maasta – luonnollisesti merkittävimpana Suomi. Valtaosa saamisista sijoittuu EU-alueelle (80 %). Kotimaan paino tästä on (34 %), muun euroalueen (39 %) ja muiden EU-maiden (27 %).

Tyypiluokittain suurimmat saamiset EU-alueelta ovat rahamarkkinarahastoilla (93 %) ja pienimmät osakerahastoilla (61 %). Osakerahastot ovat laajentu-

neet globaaleilla markkinoilla toimiviksi yksiköiksi.

Osakerahastoilla on Pohjois- ja Etelä-Amerikassa sijoituksia jo yli 3 mrd. euroa, samaten Aasian omistusten arvo kasvoi yli 2 mrd. euron. Pitkän koron rahastojen omistukset muulla euroalueella kuin Suomessa olivat miltei puolet kaikista sijoitusrahastojen muun euroalueen sijoituksista. Muut EU-maat, erityisesti Ruotsi, ovat rahamarkkinarahastojen merkittävin yksittäinen sijoitusalue.

Kuvio 38. Sijoitusrahastojen saamiset alueittain ja rahastotyypeittäin

Vuoden 2009 lopun taseen saamisten maajakaumassa, joka koskee 25 merkittävintä velallismaata, ovat muut pohjoismaat, euroalueen suuret jäsenvaltiot ja muut maailman merkittävimmät teollisuusmaat. Luxemburg, Irlanti ja Caymansaaret ovat listalla sijoitus- tai muiden pääomarahastojensa takia. Osakkeiden arvonnousun ja positiivisten nettomerkintöjen myötä kasvuprosentit ovat huomattavia.

Taulukko 6. Sijoitusrahastojen saamiset maittain, 25 suurinta vuoden 2009 lopussa, milj. euroa

	2008M12	2009M12	Muutos-%
1 Suomi	12 869	14 969	16,3
2 Ruotsi	6 344	7 393	16,5
3 Ranska	3 114	3 699	18,8
4 Yhdysvallat	1 733	3 343	92,9
5 Iso-Britannia	1 775	2 841	60,0
6 Luxemburg	1 527	2 371	55,3
7 Saksa	2 422	2 326	-4,0
8 Hollanti	1 468	2 116	44,1
9 Italia	1 698	1 734	2,1
10 Irlanti	1 162	1 716	47,6
11 Venäjä	380	1 424	274,9
12 Espanja	1 247	1 324	6,2
13 Tanska	1 018	1 207	18,6
14 Norja	621	978	57,4
15 Brasilia	149	620	315,6
16 Intia	221	613	177,2
17 Kreikka	391	545	39,4
18 Belgia	456	540	18,4
19 Sveitsi	367	520	41,7
20 Itävalta	564	505	-10,4
21 Caymansaaret	322	367	14,0
22 Japani	438	324	-26,0
23 Kiina	114	304	167,8
24 Australia	206	232	12,3
25 Hongkong	106	217	105,2

Lähde: Suomen Pankki.

Saamiset sektoreittain

Arvopaperikohtaisen tilastoinnin ja rekisterin avulla on mahdollista luokitella sijoitusrahastojen salkuissa olevien arvopapereiden liikkeeseenlaskijat sektoreit-

tain. Aiemmin sektorointi on kohdistunut vain kotimaisiin saamisiin.

Tässä tarkastelussa sijoitusrahastojen taseen saamiset eritellään viiteen alasektoriin. Rahalaitoksiin luetaan keskuspankin lisäksi muut rahalaitokset, julkisyhteisöihin valtio, kunnat ja sosiaaliturvarahastot, muihin rahoituslaitoksiin muut rahoituslaitokset sekä rahoitusta avustavat laitokset, yrityksiin yritykset ja asuntoyhteisöt, ja muihin luetaan jäljelle jäävät sektorit.

Taulukko 7. Sijoitusrahastojen saamisten sektori-jakauma alueittain, milj. euroa

	RAHASTOT YHTEENSÄ				
	2008Q4	2009Q1	2009Q2	2009Q3	2009Q4
YHTEENSÄ	42 113	41 425	46 544	53 076	55 039
Rahalaitokset	13 460	12 620	14 372	15 661	15 342
Julkisyhteisöt	8 533	7 960	8 142	7 991	7 172
Muut rahoituslaitokset	8 797	9 072	9 612	11 170	12 594
Yritykset	10 535	10 708	13 705	16 699	18 857
Muut	788	1 064	714	1 554	1 075
SUOMI	12 819	12 580	14 518	14 964	14 893
Rahalaitokset	5 076	4 848	5 774	5 164	4 594
Julkisyhteisöt	734	944	908	577	612
Muut rahoituslaitokset	3 582	3 391	3 619	4 314	4 420
Yritykset	3 423	3 280	4 212	4 902	5 255
Muut	4	118	4	6	10
MUU EUROALUE	14 235	13 763	14 635	16 819	17 176
Rahalaitokset	3 566	2 910	3 026	3 676	3 692
Julkisyhteisöt	5 037	5 124	5 052	4 720	4 615
Muut rahoituslaitokset	3 509	3 521	4 082	5 199	5 378
Yritykset	2 016	2 089	2 371	3 075	3 328
Muut	107	119	104	150	163
MUUT EU-MAAT	9 384	8 820	9 537	11 794	11 740
Rahalaitokset	3 798	3 947	4 384	5 283	5 353
Julkisyhteisöt	2 561	1 680	1 894	2 350	1 560
Muut rahoituslaitokset	1 275	1 491	1 027	1 210	1 291
Yritykset	1 599	1 644	2 146	2 699	3 270
Muut	151	58	86	253	266
MUU MAAILMA	5 674	6 262	7 854	9 498	11 231
Rahalaitokset	1 020	916	1 187	1 539	1 702
Julkisyhteisöt	201	212	287	344	385
Muut rahoituslaitokset	431	669	883	448	1 504
Yritykset	3 497	3 695	4 976	6 023	7 004
Muut	525	769	520	1 145	635

Lähde Suomen Pankki.

Tase yhteensä tasolla kaikki yllä eritellyt sektorit julkisyhteisöjä lukuun ottamatta kasvattivat absoluuttista tasearvoa vuoden 2009 aikana. Yritysomistuksen tasearvo kasvoi absoluuttisesti yli 8,3 mrd. eurolla eli 18,9 mrd. euroon, ja suhteessa muihin sektoreihin sen paino kasvoi 25 prosentista 34 prosenttiin. Myös muut

rahoituslaitokset kasvoivat molemmilla mittareilla, ja vuoden 2009 lopussa niiden tasearvo ylsi 12,6 mrd. euroon ja painoarvo kasvoi 21 prosentista 23 prosenttiin.

On tosin muistettava, että julkisyhteisöt eivät määrällisesti voi laskea liikkeeseen osakkeita, eli osakerahastojen omistus ko. sektorista on nolla. Julkisyhteisöihin liittyvä omistus keskittyy osin lyhyisiin mutta erityisesti pitkiin korkopapereihin. Vuoden päättyessä sijoitusrahastoilla oli saamia yhteensä 63:lta eri valtiolta. Näistä 33:ssa valtion velka oli vähemmän kuin 10 milj. euroa.

Taulukko 8. Sijoitusrahastojen saamiset julkisyhteisöiltä, milj. euroa

	2008M12	2009M12	Muutos-%
Julkisyhteisöt yhteensä	8 533	7 172	-15,9
1 Ruotsi	2 491	1 484	-40,4
2 Ranska	1 142	1 121	-1,9
3 Italia	1 115	1 056	-5,3
4 Saksa	1 254	853	-32,0
5 Suomi	734	612	-16,6
6 Kreikka	371	506	36,4
7 Belgia	291	276	-5,3
8 Alankomaat	306	265	-13,2
9 Espanja	251	256	2,2
10 Itävalta	217	144	-33,7
Muut	361	599	65,9

Lähde: Suomen Pankki.

Suomi sijoittui listalla vasta viidenneksi. Tasearvon kasvua on vain Kreikan valtion velkapapereissa ja muiden kuin listalla näkyvien maiden, etupäässä Aasian ja Etelä-Amerikan valtioiden velkapapereissa.

5.2.2 Sijoitusrahastojen taseen velat

Sijoitusrahastojen velasta 98–99 % on rahasto-osuusvelkaa rahasto-osuuksia merkinneille sijoittajille. Rahasto-osuusvelan arvo vuoden 2009 lopussa oli 54,6 mrd. euroa (ml. rahamarkkinarahastot).

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen rahasto-osuusvelka kasvoi vuoden aikana 13,0 mrd. eurolla.

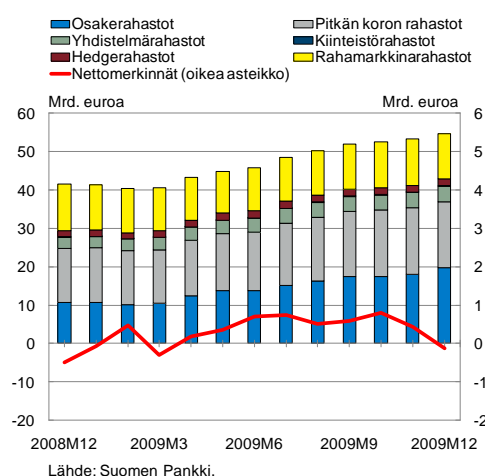
Kasvuun vaikuttivat arvostusnousu osakemarkkinoilla sekä positiiviset nettomerkinnot.

Kuten edellisessä luvussa kävi ilmi, suomalaisten sijoitusrahastojen väliset omistukset kasvattavat velkapuolen lukuja keinotekoisesti. Käytännössä vaikutuksen saa haluttaessa pääosin eliminointua poistamalla rahasto-osuusvelasta suomalaisten sijoitusrahastojen (ml. rahamarkkinarahastot) velan suomalaisille rahastoille. Velan suuruus joulukuussa 2009 oli 5,1 mrd. euroa.

Vaikka sijoitusrahastojen arvot kasvoivat vuoden aikana merkittävästi, ne ovat vielä selvästi pienempiä kuin vuonna 2007, jolloin toisella vuosineljänneksellä sijoitusrahastojen kokonaisarvo ylsi 70,2 mrd. euroon.

Sijoitusrahastojen arvonn kasvu oli vuoden aikana melko tasaista. Ainoa selvä notkahdus koettiin helmikuussa, kun rahastojen arvot laskivat, vaikka nettomerkinnot olivat positiiviset. Nettomerkinnot olivat vuoden 2009 aikana negatiiviset ainoastaan maaliskuu- ja joulukuussa.

Kuvio 39. Rahasto-osuusvelka rahastotyypeittäin ja nettomerkinnot yhteensä vuoden 2009 aikana

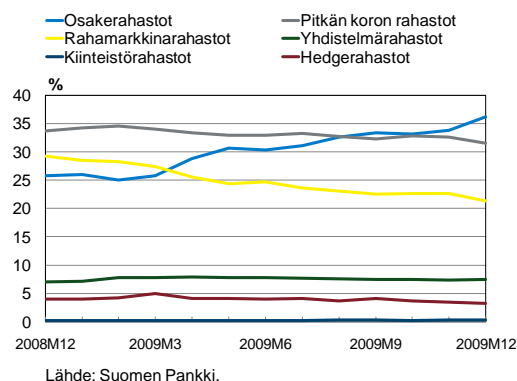

Arvoltaan suurin tyyppiluokka vuoden 2009 lopussa oli osakerahastot. Se nousi kolmannelta sijalta suurimmaksi ohi pitkän koron rahastojen, joka oli suurin luokka vuoden 2008 lopussa. Osakerahastojen osuus kaikista sijoitusrahastoista ylsi 36 prosenttiin samalla, kun rahastoluokan arvo kasvoi 84 % eli 19,7 mrd. euroon. Nettomerkinnot osakerahastot keräsivät uutta pääomaa 3,9 mrd. euroa.

Myös pitkän koron rahastojen arvo kasvoi vuoden takaiseen nähden. Kasvua kertyi 23 %, ja rahastojen yhteisarvo ylsi 17,3 mrd. euroon. Nettomerkinnot olivat 1,1 mrd. euroa positiiviset.

Rahamarkkinarahastot menettivät suhteellista osuuttaan eniten. Vuoden aikana rahasto-osuusvelasta hävisi 0,4 mrd. euroa ja velan osuus pieneni 29 prosentista 21 prosenttiin. Lasku oli seurausta sijoittajien tekemistä lunastuksista, joita oli vuoden aikana 1,2 mrd. euroa merkintöjä enemmän. Positiiviset arvostusmuutokset pehmensivät laskua.

Kuvio 40. Rahastotyyppien välinen kehitys vuoden 2009 aikana rahasto-osuusvelan suhteilla mitattuna

Joulukuun 2009 lopussa sijoitusrahastojen (ml. rahamarkkinarahastot) osuudesta 81 % eli 44,0 mrd. euroa oli suomalaisten sijoittajien omistuksessa. Kiinteistörahastojen velka oli käytännössä kokonaan kotimaista. Pitkän koron rahastoissa vastaava luku läheneteli 88 %. Linjasta poiketen hedgerahastojen rahasto-osuusvelasta vain 66 % oli kotimaista.

Ulkomaisesta omistuksesta suurin osa, yli 93 %, oli vuoden lopussa euroalueen ulkopuolella. Tästä suurin osa, yhteensä 8,5 mrd. euroa, oli ruotsalaista – ruotsalaiset omistavat lähes 16 % Suomen rekisteröidyistä sijoitusrahastoista. Euroalueelle jäävästä 700 milj. euron omistuksesta 89 % kohdistui Irlantiin ja Luxemburgiin.

Suomalaiset kotitaloudet omistivat osuuksia Suomeen rekisteröidyistä sijoitusrahastoista 12,2 mrd. euron edestä, mikä on koko velasta 22 %. Vuoden 2008 lopussa osuus oli 21 % ja arvo 8,9 mrd. euroa.

Kotimaisten vakuutuslaitosten osuus kasvoi 9,3 mrd. eurosta 11,6 mrd. euroon. Sen osuus sijoitusrahastojen rahasto-osuudesta oli 21 %. Vakuutuslaitossektorin luvut sisältävät myös vapaaehtoisen eläkesäästämisen kautta sijoitettuja varoja, jotka ovat lähtöisin kotitalouksilta.

Taulukko 9. Rahasto-osuusvelan jakautuminen omistajasektoreille 31.12.2009, milj. euroa

	Osake- rahastot	Pitkän koron rahastot	Yhdistelmä- rahastot	Kiinteistö- rahastot	Hedge- rahastot	Sijoitus- rahastot yhteensä	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä
Rahalaitokset	165	307	49	0	5	526	164	690
Valtionhallinto	350	224	0	4	1	579	143	722
Paikallishallinto	195	421	24	1	8	649	250	900
Työeläkelaitokset	1 749	1 800	31	61	193	3 834	454	4 288
Muut sosiaaliturvarahastot	332	222	3	1	3	561	281	842
Muut rahoituslaitokset*	1 871	2 196	10	3	74	4 154	1 287	5 441
Vakuutuslaitokset	4 104	4 959	1 154	31	216	10 463	1 122	11 586
Yritykset ja asuntoyhteisöt	1 100	885	184	3	126	2 299	1 380	3 679
Kotitaloudet	4 220	2 995	1 469	13	344	9 041	3 166	12 207
KPVTY:t**	1 253	1 207	227	16	73	2 776	849	3 625
Suomi - yhteensä	15 341	15 214	3 150	134	1 043	34 882	9 097	43 979
Muu euroalue	292	220	35	0	26	573	125	698
Muu maailma	4 043	1 859	892	1	623	7 418	2 500	9 918
Yhteensä	19 675	17 294	4 077	135	1 692	42 873	11 723	54 595

* sisältävät myös rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset

** kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Lähde: Suomen Pankki.

Kehikko 2. Sijoitusrahastot euroalueella

Koko euroalueella rekisteröityihin sijoitusrahastoihin suhteutettuna kotimaisten sijoitusrahastojen osuus jää alle prosenttiyksikön. Euroalueelle rekisteröityjen sijoitusrahastojen (ml. rahamarkkinarahastot) rahasto-osuusvelka oli syyskuun 2009 lopussa 5 561,1 mrd. euroa.

Ylivoimaisesti eniten sijoitusrahastoja, sekä lukumääräisesti että tasearvolla mitattuna, on rekisteröity Luxemburgiin. Luxemburgin sijoitusrahastojen (pl. rahamarkkinarahastot) osuus koko euroalueen sijoitusrahastojen taseesta on yli 30 %. Seuraavaksi merkittävimpiä rahastomaita ovat Ranska ja Saksa. Erikoista on, että espanjalaisten sijoitusrahastojen koko jää melko vaatimattomaksi verrattuna niiden lukumäärään.

Taulukko 10. Euroalueelle rekisteröityjen sijoitusrahastojen (pl. rahamarkkinarahastot) jakautuminen euroalueelle

	Lukumäärä*	%	Arvo**	%
Luxemburg	11 888	25,6	1 461,6	30,5
Ranska	10 638	22,9	871,9	18,2
Espanja	5 995	12,9	189,4	4,0
Saksa	5 782	12,4	998,3	20,8
Irlanti	3 459	7,4	399,8	8,3
Itävalta	2 199	4,7	134,8	2,8
Belgia	1 915	4,1	89,8	1,9
Alankomaat	1 389	3,0	374,1	7,8
Italia	1 326	2,9	183,7	3,8
Portugali	532	1,1	28,4	0,6
Suomi	452	1,0	41,3	0,9
Malta	354	0,8	6,0	0,1
Kreikka	224	0,5	7,1	0,1
Slovenia	130	0,3	2,1	0,0
Slovakia	109	0,2	1,6	0,0
Kypros	55	0,1	1,0	0,0
Yht.	46 447	100,0	4 790,9	100,0
	* 30.9.2009		** 30.11.2009	

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

5.3 Sijoitusrahastojoukko ja siinä tapahtuneet muutokset

Suomeen rekisteröityjä sijoitusrahastoja (pl. rahamarkkinarahastot) oli vuoden 2009 lopulla 456. Sijoitusrahastojen yhteismäärä väheni vuoden 2008 lopun yhteismäärästä (465) toiminnan lopettamisen ja fuusioiden seurauksena.

Koko euroalueella sijoitusrahastoja on yhteensä noin 46 500, ja ne ovat keskittyneet merkittävältä osin Luxemburgiin ja Ranskaan. Suomalaiset sijoitusrahastot muodostavat lukumääräisesti ainoastaan prosentin suuruisen osuuden tästä joukosta.

Suomessa 22 uutta sijoitusrahastoa aloitti toimintansa ja 8 lopetti vuoden 2009 aikana. Tämän lisäksi fuusion seurauksena toimintansa lopetti 24 sijoitusrahastoa, jotka sulautuivat pääosin jo toiminnassa olleisiin sijoitusrahastoihin. Fuusioiden ja vastaanottaneiden rahastojen lukumäärä oli yhteensä 18. Näistä ainoastaan yhdessä fuusiossa perustettiin täysin uusi sijoitusrahasto.

Puolet uusista sijoitusrahastoista on osakerahastoja. Suhteellisesti eniten muutoksia tapahtui kuitenkin hedgerahastoissa. Fuusiot mukaan lukien kuusi hedgerahastoa lopetti toimintansa – samalla viisi täysin uutta hedgerahastoa aloitti toimintansa.

Sijoitusrahastojen toiminnan aloittamiset ja lopettamiset painoutuivat hyvin tasaisesti koko vuodelle. Fuusiot sen sijaan keskittyivät vuoden alkupuoliskolle – yhteensä 14 fuusiota hyväksyttiin kesäkuun 2009 loppuun mennessä.

Nimenmuutoksia vuoden aikana hyväksyttiin yhteensä 15, joista kaksi tapahtui rahastojen fuusion yhteydessä. Nimenmuutokset ja uusien sijoitusrahastojen sääntöjen vahvistamiset mukaan lukien rahastoyhtiöt muuttivat sijoitusrahastojensa sääntöjä ahkerasti – kaikkiaan yli 150 kertaa.

Vaikka sijoitusrahastojen lukumäärä pieneni, rahastoyhtiöiden lukumäärä kasvoi 30:stä 33:een, kun JOM Rahastoyhtiö Oy, Eufex Rahastohallinto Oy ja Navigo Brahe Rahastoyhtiö Oy saivat toimiluvan. Viimeksi mainittu rahastoyhtiö ei kuitenkaan vuoden 2009 aikana perustanut yhtään sijoitusrahastoa. Vuoden 2008 lopussa jo toiminnassa olleista rahastoyhtiöistä Helsinki Capital Partners Rahastoyhtiö Oy:n ensimmäinen sijoitusrahasto aloitti toimintansa loppuvuodesta 2009.

Rahastoyhtiöissä muutoksia tapahtui myös yrityskaupan muodossa, kun Evli Pankki osti lokakuussa Carnegien Suomen varainhoitotoiminnot. Kaupan myötä kuutta sijoitusrahastoa hallinnoinut Carnegie Rahastoyhtiö Oy muutti nimensä Evli II Rahastoyhtiö Oy:ksi.

Lukumääräisesti eniten sijoitusrahastoja oli Sampo Rahastoyhtiö Oy:llä (73). Seuraavaksi laajimmat sijoitusrahastovalikoimat olivat OP-Rahastoyhtiö Oy:llä (55) ja Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy:llä (54). Rahastoyhtiöitä, joilla oli yli kymmenen hallinnoitavaa sijoitusrahastoa, oli vuoden 2009 lopussa 14 eli 42 % koko rahastoyhtiöjoukosta. Kahdeksalla eli lähes neljänneksellä (24 %) rahastoyhtiöistä oli ainoastaan yksi sijoitusrahasto hallinnoitavanaan.

Taulukko 11. Vuoden 2009 aikana toimintansa aloittaneet uudet sijoitusrahastot

Sijoitusrahaston nimi	Rahastotyyppi	Rahastoyhtiö	Ajankohta
Erikoissijoitusrahasto Contango Hyödyke Beta	Hedge	CFM Contango Rahastoyhtiö Oy	Kesäkuu
Erikoissijoitusrahasto Systematica	Hedge	E. Öhman J.or Fondbolag Finland Ab	Helmikuu
Sijoitusrahasto Systematica Long Only	Yhdistelmä	E. Öhman J.or Fondbolag Finland Ab	Kesäkuu
Sijoitusrahasto eQ Venäjä Plus	Osake	eQ Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
Eufex ActiveAlpha Sijoitusrahasto	Osake	Eufex Rahastohallinto Oy	Joulukuu
Sijoitusrahasto Evli European High Yield SEK	Pitkä korko	Evli-Rahastoyhtiö Oy	Marraskuu
Sijoitusrahasto Evli Global Asset Allocation	Yhdistelmä	Evli-Rahastoyhtiö Oy	Syyskuu
Fondita European Small Cap Sijoitusrahasto	Osake	Fondbolaget Fondita Ab	Toukokuu
Erikoissijoitusrahasto Fourton Fokus Suomi	Osake	Fourton Oy	Syyskuu
Erikoissijoitusrahasto HCP Black	Hedge	Helsinki Capital Partners Rahastoyhtiö Oy	Marraskuu
Erikoissijoitusrahasto ICECAPITAL High Yield Beta	Hedge	ICECAPITAL Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
JOM Silkkitie -erikoissijoitusrahasto	Osake	JOM Rahastoyhtiö Oy	Elokuu
Sijoitusrahasto Nordea Eurooppa Indeksirahasto	Osake	Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy	Helmikuu
OP-Kehittyvät Osakemarkkinat -erikoissijoitusrahasto	Osake	OP-Rahastoyhtiö Oy	Marraskuu
OP-Korkosalkku 10 -sijoitusrahasto	Pitkä korko	OP-Rahastoyhtiö Oy	Kesäkuu
Säästöpankki Kehittyvät Markkinat -erikoissijoitusrahasto	Osake	SP-Rahastoyhtiö Oy	Joulukuu
Säästöpankki Maailma Osake -sijoitusrahasto	Osake	SP-Rahastoyhtiö Oy	Syyskuu
Säästöpankki Venäjä -erikoissijoitusrahasto	Osake	SP-Rahastoyhtiö Oy	Syyskuu
Säästöpankki Yrityslaina -erikoissijoitusrahasto	Pitkä korko	SP-Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
Erikoissijoitusrahasto Tapiola Suoja	Pitkä korko	Tapiola Varainhoito Oy	Toukokuu
Erikoissijoitusrahasto UB Navigator	Hedge	UB Rahastoyhtiö Oy	Joulukuu
Erikoissijoitusrahasto UB Russia	Osake	UB Rahastoyhtiö Oy	Marraskuu

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 12. Vuoden 2009 aikana toimintansa lopettaneet sijoitusrahastot

Sijoitusrahaston nimi	Rahastotyyppi	Rahastoyhtiö	Ajankohta
Erikoissijoitusrahasto Carnegie Ambassador	Hedge	Carnegie Rahastoyhtiö Oy (nyk. Evli II Rahastoyhtiö Oy)	Elokuu
Sijoitusrahasto Evli Baltic	Osake	Evli-Rahastoyhtiö Oy	Tammikuu
Erikoissijoitusrahasto Evli Emerging Markets Debt	Pitkä korko	Evli-Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
FIM Maltti Erikoissijoitusrahasto	Hedge	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
FIM MultiHedge Erikoissijoitusrahasto	Hedge	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
Sijoitusrahasto XACT OMXH25	Osake	Handelsbanken Rahastoyhtiö Oy	Tammikuu
Erikoissijoitusrahasto Nordea CDO Equity	Pitkä korko	Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy	Tammikuu
Erikoissijoitusrahasto 3C Alpha	Hedge	Sampo Rahastoyhtiö Oy	Kesäkuu

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 13. Vuoden 2009 aikana fuusioituneet sijoitusrahastot
(fuusioitunut sijoitusrahasto = F, vastaanottanut sijoitusrahasto = V)

	Sijoitusrahaston nimi	Rahastotyyppi	Rahastoyhtiö	Ajankohta
F	Erikoissijoitusrahasto Sp-Osakerahasto	Osake	Aktia Rahastoyhtiö Oy	Toukokuu
V	Erikoissijoitusrahasto Sp-Yhdistelmärahasto	Yhdistelmä	Aktia Rahastoyhtiö Oy	Toukokuu
F	Sijoitusrahasto Alfred Berg Small Cap Europe	Osake	Alfred Berg Rahastoyhtiö Oy	Marraskuu
V	Sijoitusrahasto Alfred Berg Small Cap Finland	Osake	Alfred Berg Rahastoyhtiö Oy	Marraskuu
F	Sijoitusrahasto Alfred Berg Optimal Europe	Yhdistelmä	Alfred Berg Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
V	Sijoitusrahasto Alfred Berg Optimal	Yhdistelmä	Alfred Berg Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
F	Erikoissijoitusrahasto Altos Opportunity	Hedge	Altos Rahastoyhtiö Oy	Elokuu
V	Erikoissijoitusrahasto Altos Advantage	Hedge	Altos Rahastoyhtiö Oy	Elokuu
F	Erikoissijoitusrahasto Aventum Summa	Hedge	Aventum Rahastoyhtiö Oy	Syyskuu
V	Sijoitusrahasto Aventum Pension	Hedge	Aventum Rahastoyhtiö Oy	Syyskuu
F	Erikoissijoitusrahasto eQ Arvonkasvattajat	Osake	eQ Rahastoyhtiö Oy	Kesäkuu
V	Erikoissijoitusrahasto eQ Pikkujättiläiset	Osake	eQ Rahastoyhtiö Oy	Kesäkuu
F	Sijoitusrahasto Evli European Smaller Companies	Osake	Evli-Rahastoyhtiö Oy	Toukokuu
V	Sijoitusrahasto Evli Europe	Osake	Evli-Rahastoyhtiö Oy	Toukokuu
F	FIM Tiger Sijoitusrahasto	Osake	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
V	FIM China Sijoitusrahasto	Osake	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
F	FIM Japan Sijoitusrahasto	Osake	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
F	FIM Kiinteistö Sijoitusrahasto	Kiinteistö	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
F	FIM Japan Small Cap Sijoitusrahasto	Osake	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
V	FIM Mondo Sijoitusrahasto	Osake	FIM Varainhoito Oy	Huhtikuu
F	Sijoitusrahasto Handelsbanken Rahastojen rahasto 100	Osake	Handelsbanken Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
V	Sijoitusrahasto Handelsbanken Active 100	Osake	Handelsbanken Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
F	Erikoissijoitusrahasto Handelsbanken Click Eurooppa 90	Yhdistelmä	Handelsbanken Rahastoyhtiö Oy	Joulukuu
V	Erikoissijoitusrahasto Handelsbanken Eurooppa Protect	Yhdistelmä	Handelsbanken Rahastoyhtiö Oy	Joulukuu
F	Sijoitusrahasto Nordea Fennia Plus	Osake	Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy	Helmikuu
V	Sijoitusrahasto Nordea Suomi*	Osake	Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy	Helmikuu
F	OP-Medical -sijoitusrahasto	Osake	OP-Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
F	OP-Metsä -sijoitusrahasto	Osake	OP-Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
F	OP-Teknologia -sijoitusrahasto	Osake	OP-Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
V	OP-Maailma -sijoitusrahasto	Osake	OP-Rahastoyhtiö Oy	Maaliskuu
F	Sijoitusrahasto SEB European Property	Kiinteistö	SEB Gyllenberg Rahastoyhtiö Oy	Lokakuu
V	Sijoitusrahasto SEB Gyllenberg European Equity Value	Osake	SEB Gyllenberg Rahastoyhtiö Oy	Lokakuu
F	Sijoitusrahasto Seligson & Co APS Far East	Osake	Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj	Huhtikuu
V	Sijoitusrahasto Seligson & Co Aasia -indeksirahasto**	Osake	Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj	Huhtikuu
F	Sijoitusrahasto Taaleritehdas Itä-Euroopan Infrastruktuuri	Osake	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
F	Sijoitusrahasto Taaleritehdas Itä-Euroopan Arvoyhtiöt	Osake	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
F	Sijoitusrahasto Taaleritehdas Itä-Euroopan Allokaatio	Yhdistelmä	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
V (uusi)	Sijoitusrahasto Taaleritehdas Troikka Osake	Osake	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
F	Erikoissijoitusrahasto Taaleritehdas Hansa	Osake	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
V	Erikoissijoitusrahasto Taaleritehdas Optimi	Yhdistelmä	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
F	Sijoitusrahasto Taaleritehdas Tenge Osake	Osake	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu
V	Sijoitusrahasto Taaleritehdas Rupla Osake	Osake	Taaleritehtaan Rahastoyhtiö Oy	Helmikuu

*Ent. Sijoitusrahasto Nordea Fennia

**Ent. Sijoitusrahasto Seligson & Co Japani -indeksirahasto

Lähde: Suomen Pankki.

Kehikko 3. Vuosimuutoksen laskenta rahalaitostilastoissa

Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki laskevat rahalaitostilastoissa vuosimuutoksen⁵¹ pääsääntöisesti tase-erän virtatietoa käyttäen. Virta on yhtä kuin kuukauden aikaiset nettorahoitustaloustoimet, kuten esimerkiksi lainojen nostot vähennettyinä kuoletuksilla tai arvopaperien ostot vähennettyinä myynneillä.

Tase-erien kantaluokuihin voivat vaikuttaa myös muut tekijät kuin varsinaiset rahoitustaloustoimet. Tällaisia ovat esimerkiksi arvostusmuutokset, valuuttakurssimuutokset ja luokitusmuutokset. Arvostusmuutoksia ovat esimerkiksi arvonalentumisista ja luottotappiokirjauksista johtuvat lainakannan supistukset tai arvopaperien hinnan muutoksista johtuvat tasearvon muutokset. Luokitusmuutokset voivat johtua esimerkiksi rahalaitossektorin rakenteellisista muutoksista⁵² tai tase-erien uudelleenluokittelusta⁵³.

Rahalaitostilastoissa virtatieto (F) eli rahoitustaloustoimen arvo saadaan, kun kantojen (L) muutoksesta eliminoidaan muiden kuin varsinaisten rahoitustaloustoimien vaikutus (V = arvostusmuutokset, C = luokitusmuutokset, E = valuuttakurssimuutokset).

$$F_t = L_t - L_{t-1} - V_t - C_t - E_t$$

Vuosimuutoksen laskemiseksi lasketaan ensin suhteellinen muutos kuukauden aikana (X_t), joka saadaan suhteuttamalla kuukauden aikainen virta edellisen kuukauden lopun kantaan.

$$X_t = (F_t / L_{t-1} + 1)$$

Vuosimuutos (a_t) saadaan ketjuttamalla kuukausimuutos (X_t) 12 kuukauden ajalta seuraavasti:

$$a_t = ((X_t * X_{t-1} * X_{t-2} * X_{t-3} * X_{t-4} * X_{t-5} * X_{t-6} * X_{t-7} * X_{t-8} * X_{t-9} * X_{t-10} * X_{t-11}) - 1) * 100$$

Tase-eristä voidaan laskea myös indeksiluvut (I), jotka on puhdistettu arvostus-, luokitus- ja valuuttakurssimuutoksista eli muista kuin rahoitustaloustoimista.

Tällöin vuosimuutos voidaan laskea seuraavasti:

$$a_t = (I_t / I_{t-12} - 1) * 100$$

Talustilastoissa vuosimuutos lasketaan yleisesti suhteuttamalla tietyn kuukauden havainto 12 kuukauden takaiseen havaintoon. Rahalaitostilastoissa tämä antaa saman tuloksen kuin virrasta laskettu vuosimuutos siinä tapauksessa, että vuoden aikana ei tase-erässä ole tapahtunut muita kuin rahoitustaloustoimista johtuneita muutoksia.

Arvopaperistaminen ja muut lainojen siirrot⁵⁴ vähentävät yleensä lainakantaa, ja ne luetaan rahoitustaloustoimiksi⁵⁵. Siten arvopaperistaminen ja muut lainojen siirrot sisältyvät virtaan ja vaikuttavat vuosimuutukseen. Vuoden 2009 aikana EKP ryhtyi julkaisemaan myös sarjasta ”lainat yksityiselle sektorille” vuosimuutoksen, josta arvopaperistamisen ja muiden lainojen siirtojen vaikutukset ovat eliminoitu.

⁵¹ Myös kuukausi- tai neljännesvuosimuutokset lasketaan samalla periaatteella.

⁵² Perustetaan esimerkiksi uusi rahalaitos, joka on toiminut aikaisemmin toisella sektorilla. Myös rahalaitoksen lopetus tai fuusio aiheuttaa yleensä luokitusmuutoksen.

⁵³ Esimerkiksi vaade-, sektori- tai maturiteettiisiirtymät.

⁵⁴ Lainoja voidaan siirtää taseesta myös myymällä lainakantaa toiselle yritykselle. Rahalaitostilastoissa nämä siirrot näkyvät silloin, kun ostava yritys ei kuulu rahalaitossektoriin.

⁵⁵ IFRS-standardin mukaan arvopaperistaminen voidaan toteuttaa myös siten, että lainakanta jää arvopaperistavan rahalaitoksen taseeseen.

Taulukko 14. Kuvitteellinen esimerkki vuosimuutoksen laskennasta rahalaitostilastoissa

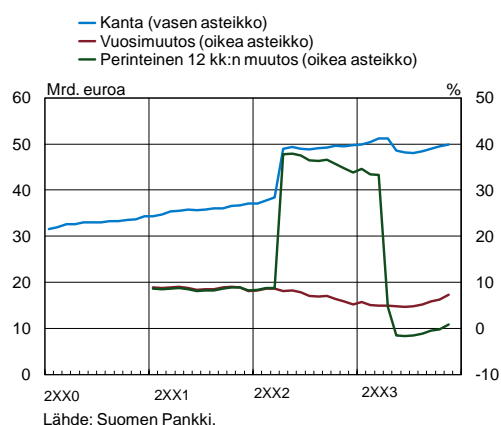
Ajankohta	Kanta	Arvostus- muutokset	Luokitus- muutokset	Valuutta- kurssi- muutokset	Virta	Virrasta laskettu vuosimuutos		Perinteinen 12 kk:n muutos
						Suhteellinen kuukausi- muutos	Vuosi- muutos	
						milj. euroa		
	L	A	C	E	F			
2XX0M1	31 558	4	0	-1				
2XX0M2	31 996	-3	0	-1	442	1,014		
2XX0M3	32 544	2	0	0	546	1,017		
2XX0M4	32 626	-1	0	1	81	1,003		
2XX0M5	32 982	-8	0	0	364	1,011		
2XX0M6	32 943	-1	0	-1	-37	0,999		
2XX0M7	33 046	-7	0	1	108	1,003		
2XX0M8	33 257	-13	0	0	224	1,007		
2XX0M9	33 201	1	0	-1	-57	0,998		
2XX0M10	33 580	-5	0	1	384	1,012		
2XX0M11	33 714	-47	0	-1	183	1,005		
2XX0M12	34 318	1	0	-1	603	1,018		
2XX1M1	34 277	6	0	-1	-46	0,999	8,9	8,6
2XX1M2	34 705	-22	0	0	450	1,013	8,8	8,5
2XX1M3	35 343	4	0	0	634	1,018	8,9	8,6
2XX1M4	35 486	3	0	0	140	1,004	9,1	8,8
2XX1M5	35 759	-9	0	-1	283	1,008	8,7	8,4
2XX1M6	35 613	5	0	0	-152	0,996	8,4	8,1
2XX1M7	35 743	1	0	0	129	1,004	8,4	8,2
2XX1M8	36 001	-4	0	0	262	1,007	8,5	8,2
2XX1M9	36 077	1	0	0	76	1,002	8,9	8,7
2XX1M10	36 548	2	0	0	470	1,013	9,0	8,8
2XX1M11	36 701	9	0	0	144	1,004	8,9	8,9
2XX1M12	37 134	1	0	38	395	1,011	8,1	8,2
2XX2M1	37 120	6	0	0	-20	0,999	8,2	8,3
2XX2M2	37 727	-13	0	-1	621	1,017	8,6	8,7
2XX2M3	38 430	-1	0	0	703	1,019	8,6	8,7
2XX2M4	48 899	0	10 500	24	-55	0,999	8,0	37,8
2XX2M5	49 331	-7	0	0	439	1,009	8,1	38,0
2XX2M6	48 968	0	0	-1	-361	0,993	7,8	37,5
2XX2M7	48 777	-1	0	0	-190	0,996	7,0	36,5
2XX2M8	49 054	-9	0	-1	286	1,006	6,9	36,3
2XX2M9	49 258	6	0	0	198	1,004	7,1	36,5
2XX2M10	49 576	3	0	0	315	1,006	6,4	35,6
2XX2M11	49 452	-52	0	-5	-67	0,999	5,8	34,7
2XX2M12	49 706	18	0	1	234	1,005	5,2	33,9
2XX3M1	49 945	6	0	0	233	1,005	5,7	34,6
2XX3M2	50 345	-9	0	-98	507	1,010	5,0	33,4
2XX3M3	51 211	0	0	0	866	1,017	4,9	33,3
2XX3M4	51 171	-6	0	0	-35	0,999	5,0	4,6
2XX3M5	48 570	9	-3 000	0	390	1,008	4,8	-1,5
2XX3M6	48 123	1	0	1	-449	0,991	4,6	-1,7
2XX3M7	48 014	0	0	0	-108	0,998	4,8	-1,6
2XX3M8	48 464	-5	0	-1	456	1,009	5,2	-1,2
2XX3M9	48 997	5	0	1	527	1,011	5,9	-0,5
2XX3M10	49 464	-1	0	0	468	1,010	6,2	-0,2
2XX3M11	49 875	2	0	1	409	1,008	7,2	0,9
2XX3M12	50 151	-1	0	1	276	1,006	7,3	0,9

Esimerkissä kuvitteellinen kantasarja on valuuttamääräinen lainasarja. Kantasarja kuvaa erän kehitystä tilastoissa. Arvostusmuutos saadaan raportoijilta: negatiivinen arvonalennus on luottotappio- tai arvonalennuskirjauksia ja positiivinen luottotappioiden palautuksia. Luokitusmuutokset saadaan yleensä raportoijalta, mutta toisinaan luokitusmuutoksen määrä joudutaan arvioimaan. Sarjaan on tehty kaksi luokitusmuutosta: periodilla 2XX2M4 tehtiin 10 500 milj. euron luokitusmuutos, kun kanta kasvoi tämän verran, ja vastaavasti -3 000 milj. euron luokitusmuutos periodilla 2XX3M5, kun kanta supistui tämän verran.

EKP laskee valuuttakurssimuutokset neljännesvuosittaisen valuuttajakauman perusteella. Virtasarake kuvaa kuukauden aikaisia rahoitustaloustoimia eli tässä tapauksessa lainojen nostoja, joista on vähennetty kuukauden aikaiset kuoletukset. Sarakkeesta ”vuosimuutos” nähdään, paljonko rahoitustaloustoimet ovat vaikuttaneet vuosimuutokseen. Perinteinen vuosimuu-

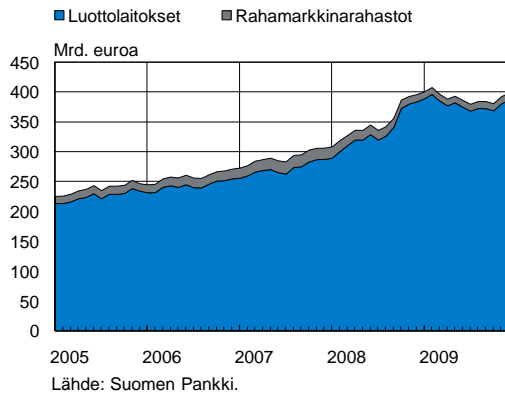
tos kuvaa sen sijaan kantojen muutosta, jossa ei ole huomioitu muita kannan muutokseen vaikuttavia tekijöitä. Sama kuvataan oheisessa kuviossa.

Kuvio 41. Luokitus- ja arvostusmuutosten vaikutus vuosimuutokseen

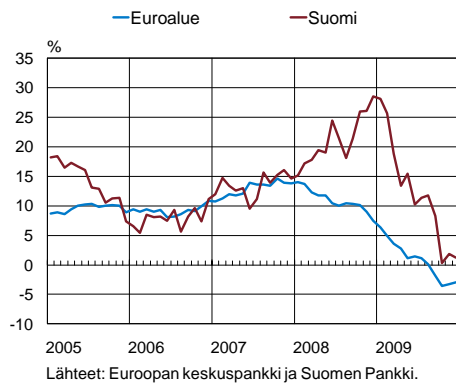

Liite 1. Kuviot

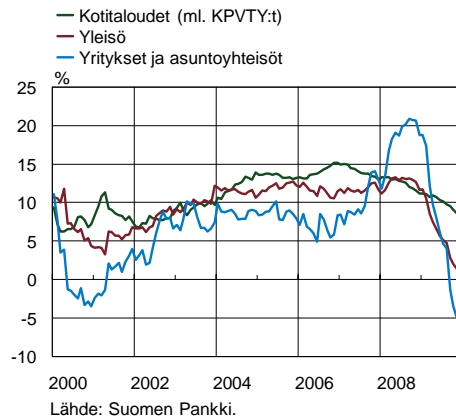
Kuvio 42. Suomen rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase

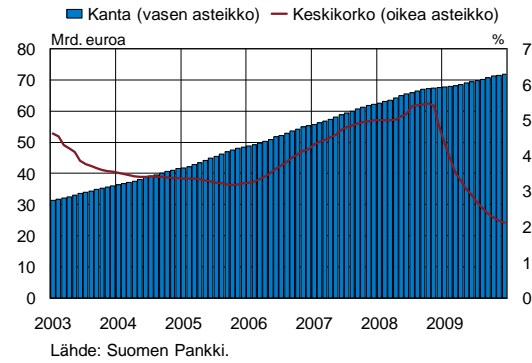
Kuvio 43. Rahalaitosten (pl. eurojärjestelmä) yhteenlasketun taseen vuosikasvu euroalueella ja Suomessa

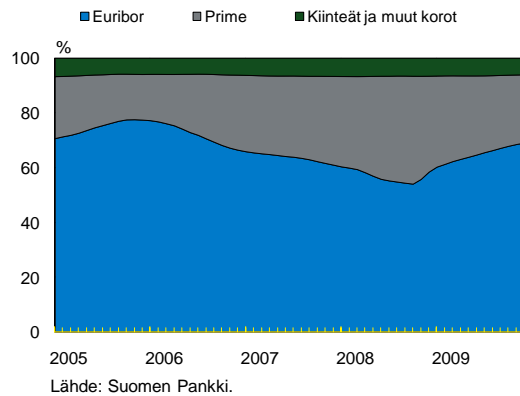
Kuvio 44. Yleisen lainakannan vuosikasvu sektoreittain

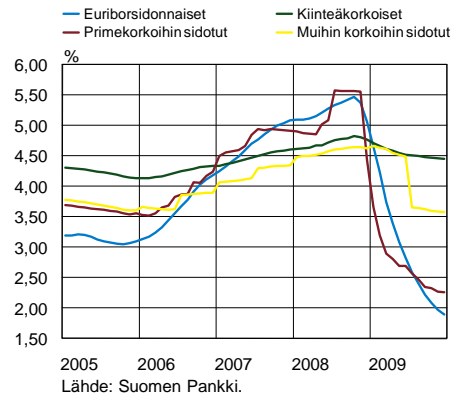
Kuvio 45. Asuntolainojen kanta ja keskiporkko

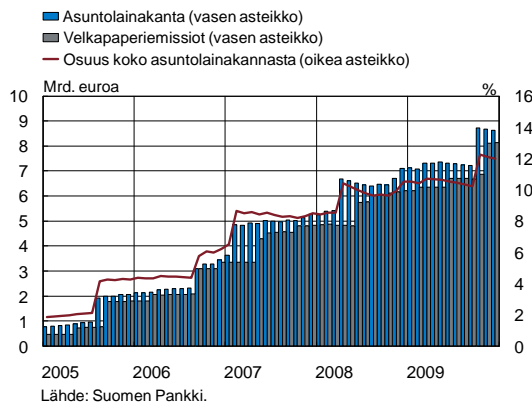
Kuvio 46. Asuntolainakannan jakauma viitekoron mukaan

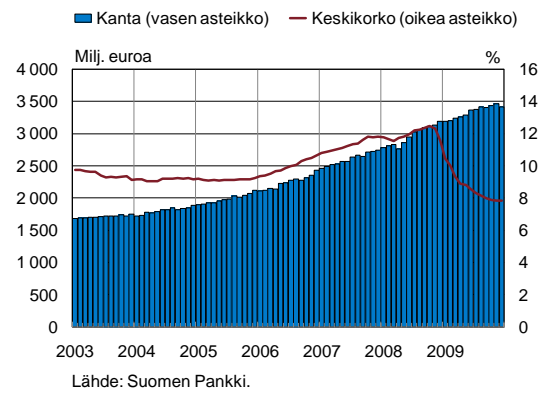
Kuvio 47. Asuntolainakannan keskiporkko viitekoron mukaan

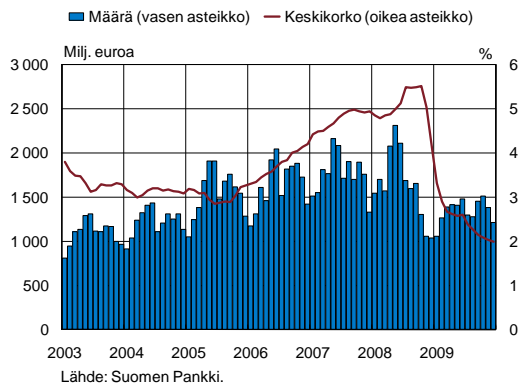
Kuvio 48. Asuntorahoitukseen erikoistuneiden muiden luottolaitosten kuin pankkien eriä

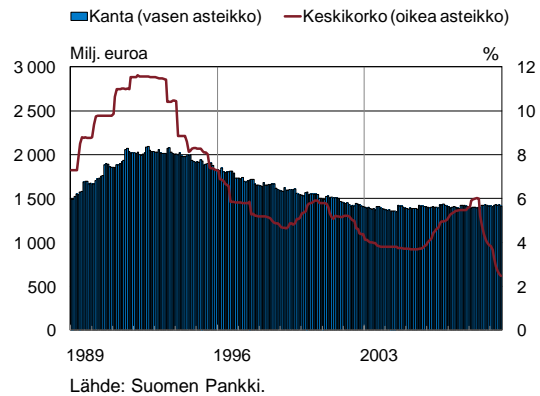
Kuvio 51. Kotitalouksien tili- ja korttiluottojen kanta ja keskiporko

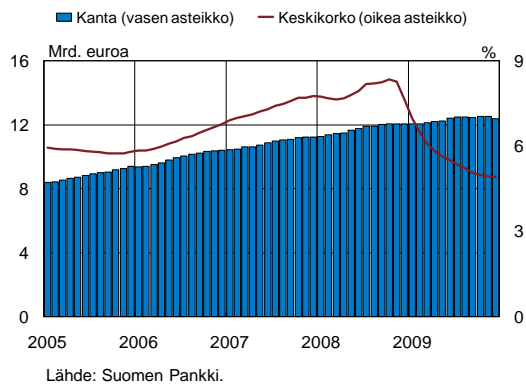
Kuvio 49. Uusien nostettujen asuntolainojen määrä ja keskiporko

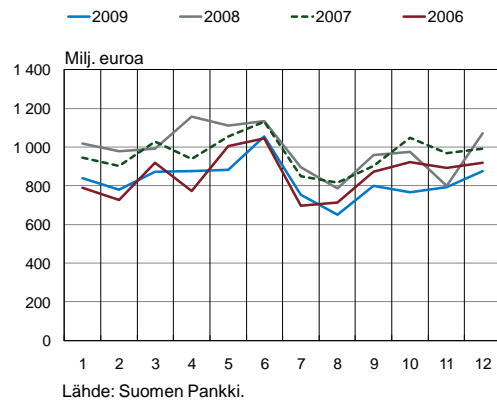
Kuvio 52. Opintolainakanta ja keskiporko

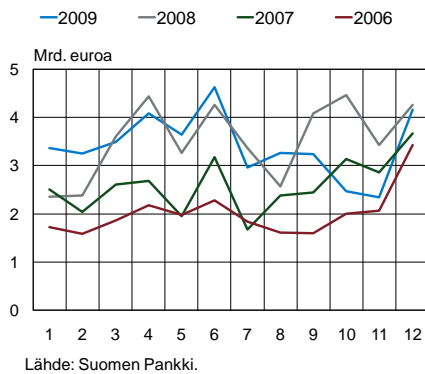
Kuvio 50. Kotitalouksien kulutusluottojen kanta ja keskiporko

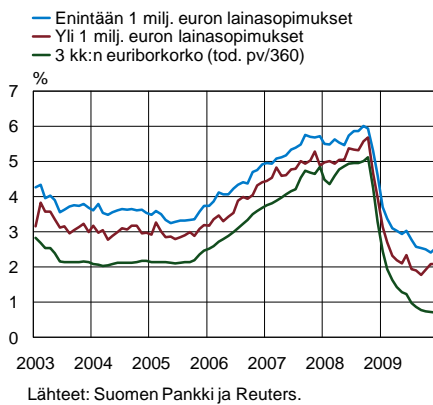
Kuvio 53. Uudet, enintään 1 milj. euron yritys-lainasopimukset vuosina 2006–2009

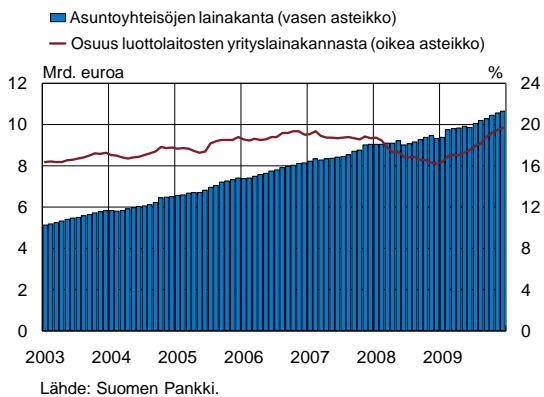
Kuvio 54. Uudet, yli 1 milj. euron yritysloinasopimukset vuosina 2006–2009

Kuvio 55. Koron kiinnitysajaltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen uusien yritysloinasopimusten keskkorot lainan koon mukaan

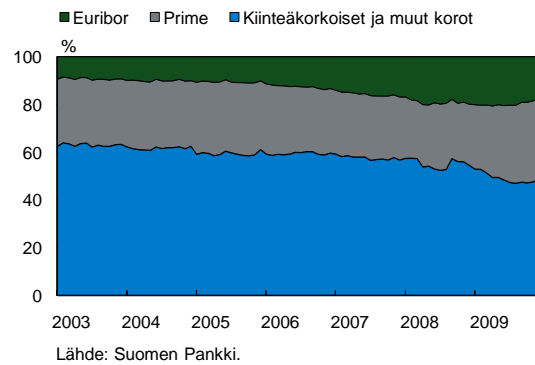
Kuvio 56. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja osuus luottolaitosten yritysloinakannasta

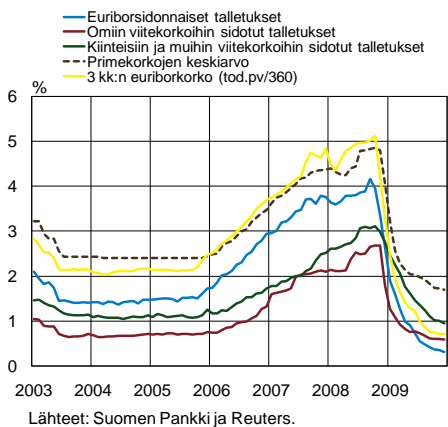
Kuvio 57. Yleisön talletusten vuosikasvu ja keski-korko

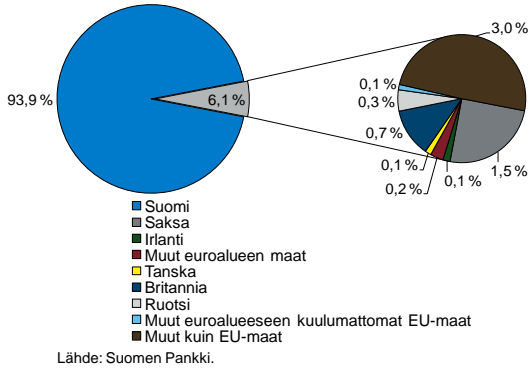
Kuvio 58. Yleisön talletuskannan jakauma viitekoron mukaan

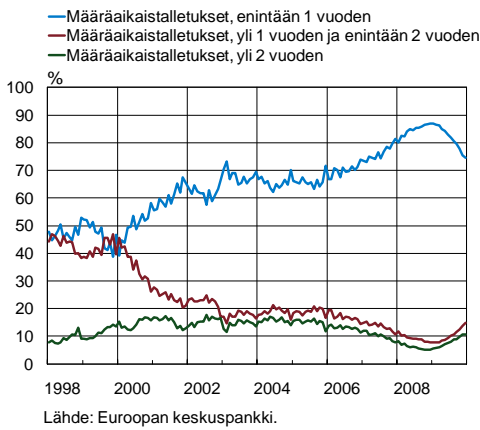
Kuvio 59. Yleisön talletuskannan keskkorot viitekoron mukaan

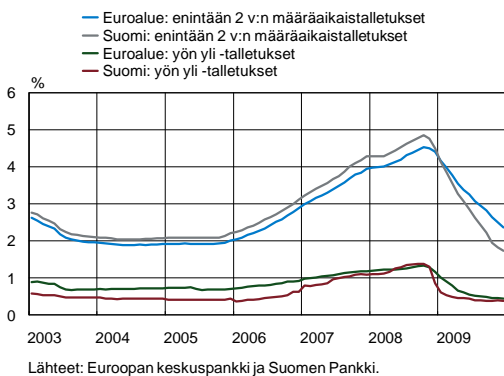
Kuvio 60. Suomen rahalaitoksiin tehdyt yleisön talletukset maittain

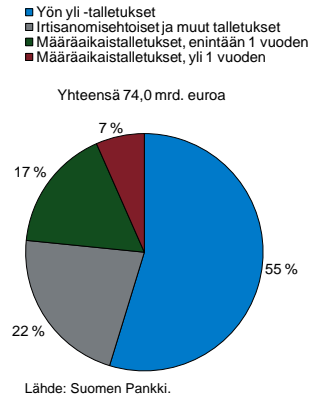
Kuvio 61. Euroalueen rahalaitoksiin tehtyjen yleisön talletusten vuosikasvu

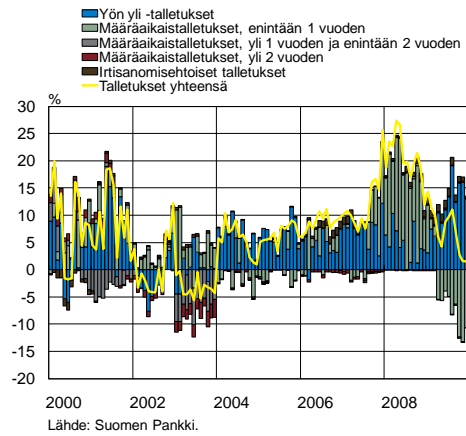
Kuvio 62. Kotitalouksien talletusten keskiporkkoja Suomessa ja euroalueella

Kuvio 63. Euroalueen kotitalouksien euromääräiset talletukset vuoden 2009 lopussa; jakauma talletusvaateen ja maturiteetin mukaan

Kuvio 64. Suomalaisten yritysten talletuskannan vuosikasvu vaateittain

Kuvio 65. Euroalueen yritysten euromääräiset talletukset vuoden 2009 lopussa; jakauma talletusvaateen ja maturiteetin mukaan

